

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТЕМА БРОЈА: Прва рата помоћи за 463.000 пензионера у Србији чије пензије не прелазе 15.000 динара исплаћена је 18. септембра; друга рата пре нове године

ИСПЛАЋЕНА ПРВА РАТА ОД 4.000 ДИНАРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ
ДАН
СТАРИЈИХ
ОСОБА

Старији људи – нова снага за развој

Уједињене нације установиле су 1990. године 1. октобар као Међународни дан старијих особа, свесне неопходности промене друштвеног односа према старијима, и овај дан се од 1991. обележава сваке године широм света.

Познато је да је велика демографска промена у току, и да данас у свету има око 600 милиона људи у добу од 60 и више година. Процењује се да ће се овај број удвостручити до 2025. године, а да ће до 2050. достићи скоро две милијарде, од којих ће огромна већина бити у земљама у развоју. Стручњаци предвиђају да ће до средине овог века први пут у историји човечанства број старих у свету премашити број младих.

У великом броју европских земаља већ је забележен већи број особа старијег животног доба у односу на број млађе популације, што указује на проблем смањивања становништва или тзв. беле куге. Од 45 европских земаља, њих 20 се суочава са проблемом старења становништва, а међу земљама југоисточне Европе, „бела куга“ је присутна у Хрватској, Словенији и у нашој земљи. У последњих 50 година удео младих у укупном становништву Србије се скоро преполовио, док је број старијих повећан 2,5 пута, чиме је Србија добила место у групи земаља са изразито старом популацијом.

На попису из 2002. код нас се први пут показало да је број ста-

ријих од 65 година изједначен са бројем млађих од 15 година. Према проценама стручњака, резултати пописа спроведеног прошле године показаће још неповољнију демографску слику, а до 2030. у Србији ће проценат старијих од 65 година порастати на најмање 22 одсто, док ће се уз пораст животног века проценат старијих од 80 година више него удвостручити.

Према најновијим истраживањима специјализованог одељења Светске банке, у европским земљама најнижи проценат младих – по 13 одсто – имају Немачка и Монако, у Бугарској, Италији, Украјини и Летонији живи 14, док је у Аустрији 15 процената младих. Монако је први на листи и по проценту становника старијих од 65 година, са 24 одсто, следи Немачка са 21, затим Италија са 20, Грчка са 19 и Бугарска и Аустрија са по 18 одсто. У земљама региона најнижи проценат младих је у Словенији, 14 одсто, док је старијих од 65 година 17 процената. Централна Србија има исти проценат становника старијих од 65 година као и Словенија, док младих има за један одсто више.

Највећи проблеми старачке популације у Србији су сиромаштво и усамљеност. Међу старом популацијом најугроженији су они у сеоским срединама где постоји око 42.000 старачких и самачких домаћинстава, затим људи старији од 60 година који су остали без посла, као

и стари са посебним потребама који живе од неге и помоћи других лица.

Ова велика демографска промена у целом свету представља и велики изазов, а Међународни дан старијих особа управо има за циљ да подигне свест о утицају старења становништва и потреби да се осигура достојанствено старење и равноправно учествовање старијих у друштву.

У свету који брзо стари, старији људи ће све више играти важну улогу – кроз волонтерски рад, преношење искуства и знања, помоћ својим породицама и повећање свог учешћа у плаћеној радној снази. Већ сада старије особе чине значајан допринос друштву. Специфичан је, рецимо, пример Африке где су милиони одраслих пацијената оболелих од сиде збринуте код куће од стране својих родитеља. Након њихове смрти, о сирочади која за њима остане (тренутно је 14 милиона млађих од 15 година само у афричким земљама) углавном брину бабе и деде.

Улога старијих лица важна је и у случају развијених земаља, па тако, на пример, у Шпанији бригу о зависним и болесним лицима свих узраста углавном воде старије особе, посебно старије жене, а истраживања показују да се просечан број минута дневно проведених у пружању такве заштите сразмерно повећава са годинама старатеља.

В. Кадиф

НАЈУГРОЖЕНИЈИМ ПЕНЗИОНЕРИМА СТИГЛА ПОМОЋ

Исплаћена прва рата од 4.000 динара

Прва рата посебног социјалног давања за 463.000 пензионера у Србији чије пензије не прелазе 15.000 динара исплаћена је 18. септембра, док другу рату најстарији суграђани могу да очекују пре нове године. Ова помоћ, која се често назива тринаеста пензија, заправо је оригиналан вид активне социјалне политике. Концепт који је сада почео да се примењује на нивоу Републике, у Београду постоји још од новембра 2008. године, даје добре резултате и веома је добро прихваћен.

Са списка оних који су примили прву рату изостало је, међутим, између 6.000 и 8.000 наших пензионера који су део радног стажа остварили изван граница Србије, али упркос девизној пензији нису успели да „пребаце“ 15.000 динара месечно. Они не треба да брину јер ће сигурно добити свој новац, али морају да поднесу захтев за остварење овог права. Корисници иностраних пензија који су део стажа стекли радећи у иностранству (углавном кратак период па је и тај сразмерни део пензије мали) треба да се пријаве матичној филијали Фонда ПИО и поднесу писани захтев да би остварили ово право. Наравно, основни услов за то је да имају пребивалиште у Србији, односно да су држављани наше земље, а само део пензије им стиже из неке стране државе или бивше републике СФРЈ.

Ови пензионери, ако им укупна примања не прелазе 15.000 динара, треба да оду у матичну филијалу, на територији општине где живе, и на шалтерима ће добити пријаву коју треба да

филијали потребну документацију да би што пре добили новац који им припада.

Овај модел помоћи се наставља и у Београду, али на нешто модификован начин. Заправо,

једнака износу од 17.936,10 динара. За ову исплату град је обезбедио 119.085.692 динара. Исплата помоћи ће се реализовати уплатом на текући рачун онима који пензију примају преко Поштан-

Између шест хиљада и осам хиљада корисника који имају и део пензије из иностранства да би добили помоћ треба да се јаве матичној филијали Фонда ПИО и поднесу захтев за остварење овог права

попуне. Уз њу треба да приложи и фотокопију личне карте да би се видела адреса пребивалишта, затим извештај из банке о висини иностране пензије (ако је потребно и решење о остваривању права на пензију), а породични пензионери обавезно треба да поднесу чек од пензије. Иако ово право не застаревља, препоручено је да сви чије укупне пензије (из иностранства и домаће) не прелазе прописани лимит од 15.000 динара од 12. октобра доставе матичној

Београд је отишао корак даље, па је лимит за добијање помоћи повишен на 17.936,10 динара, што значи много већи број оних који ће помоћ добити. Дакле, сви београдски пензионери који примају мање од овог износа или тај износ, што представља око 35 одсто просечног личног дохотка у главном граду, добијаће помоћ и даље. Град Београд сада ову врсту социјалног давања исплаћује за 28.733 своја пензионера чија су примања по основу пензије већа од 15.000 динара, а мања или

ске штедионице, а свим осталим пензионерима исплата се врши путем поштанске уплатнице доставом новца на кућну адресу. Четврта рата помоћи биће исплаћена крајем ове године.

Како је најављено, од 1. јануара београдски пензионери који имају пензију мању од 20.000 динара (према проценама њих је више од сто хиљада) могу да очекују такозвану 13. пензију у износу од 20.000 динара, односно четири пута по 5.000 динара.

В. А.

Народни посланици усвојили ребаланс буџета

Скупштина Србије усвојила је 25. септембра ребаланс буџета за 2012. годину. Према усвојеној рачуници, Србија на располагању има приходе од 829 милијарди динара и минус од 203 милијарде, што је 6,2 одсто БДП-а. Посланици су, такође,

изгласали да се од 1. октобра порез на додату вредност подигне на 20 одсто, али ће за основне животне намирнице остати осам одсто. Поскупеће дизел и течни нафтни гас, као и дуван, пошто се повећавају акцизе на ове производе. Зелено

светло парламента добила су и решења која предвиђају укидање 138 парафискалних намета, седам агенција и других регулаторних тела.

У пакету усвојених закона намењених фискалној консолидацији је и Закон о допуни Закона

о пензијском и инвалидском осигурању којим је предвиђено повећање пензија од по два одсто у октобру ове и априлу следеће године. Од октобра 2013. године примењиваће се ранија правила о усклађивању са инфлацијом.

Г. О.

СРПСКО-НЕМАЧКО САВЕТОВАЊЕ У ОБЛАСТИ ПИО

Задовољни и грађани и организатори

Саветовање у области пензијског и инвалидског осигурања на коме су учествовали стручњаци из Републичког фонда ПИО и немачког Deutsche Rentenversicherung-a одржано је ове године у два града – у Новом Саду и у Београду.

За два дана саветовања у Новом Саду, 18. и 19. септембра, одзив грађана је био велики: са немачким и нашим стручњацима сусреле су се чак 172 странке, од којих је 138 заказало долазак, али су и преостали били примљени и сви су добили савете и одговоре. Након успешно завршеног посла у Новом Саду, експерти Deutsche Rentenversicherung-a и Фонда ПИО су, 20. септембра, саветовање наставили у главном граду, у згради РФ ПИО на Новом Београду. Утисак свих учесника је да је и у Београду све текло по плану и да је сарадња две институције и овога пута била одлична. У Београду су, поред 45 најављених странака, дошле и две које нису заказале долазак, тако да је у оба града правну помоћ и савет добило укупно 219 заинтересованих грађана.

Миодраг Ђурић, који је дошао из Смедеревске Паланке, рекао је за наш лист да је презадовољан одговорима који су му дати

Bruno Gura (десно) са преводиоцем Слободаном Манојловићем

у веома кратком року. На основу броја социјалног осигурања у Немачкој добио је прецизне савете и сазнао све што га је интересовало с обзиром да има навршених петнаест година стажа у тој држави. Као посебну погодност навео је то што за одговоре није морао да путује чак у Немачку. Драгослав Топић је радио три године у Немачкој па је желео да зна на који начин то утиче на остваривање његовог права на пензију. И он је из једне од канцеларија у којој су, уз преводиоца,

седали немачки и српски саветодавац изашао задовољан, јер ће за неколико недеља из Немачке

Bruno Gura, представник немачког пензијског осигурања, сумирајући своје утиске са саветодавних дана, нагласио је да је овог пута саветовање организовано у два града јер су, поучени прошлогодишњим искуством и великим бројем заинтересованих, схватили да поред Београда треба да буде укључен још један град. Избор је био Нови Сад, што се показало као пун погодак јер је интересовање било веома велико, а пет тимова је интензивно радило. Његов општи утисак је и да су особе које су дошле ради савета и правне помоћи биле задовољне. Што се тиче саветодавних дана, према његовим речима, организација је била изузетна, нарочито када се зна да је из друге земље немогуће испратити комплетан ток припрема и да се они као гости „предају у руке“ домаћинима.

Померена граница за пензију

С обзиром на то да су према немачком закону у 2012. године пооштрени услови за одлазак у пензију, најчешћа питања заинтересованих су и била када тачно могу да поднесу захтев за остваривање права. Ове године је, како је рекао Bruno Gura, дошло до веће измене у Закону – почело је постепено подизање старосне границе. Та граница се помера постепено од 65 година живота ка 67 година као услов за старосну пензију, па тако осигураници рођени 1947. ове године морају имати 65 година и један месец живота, рођени 1948. морају имати 65 година и два месеца живота, за рођене 1949. услов за пензију је 65 година и три месеца живота, и тако даље. Право на пензију се у Немачкој остварује и са 35 година стажа, а захваљујући споразуму о социјалном осигурању закљученим између две земље могуће је сабрати периоде стажа осигурања које је осигураник навршио у обе земље. Питања упућена саветодавцима била су везана за могућност остваривања права на превремену пензију или утврђивања периода осигурања навршених у Немачкој, о могућностима повраћаја доприноса, али најчешће питање било је управо – када могу према немачким прописима да остваре право на пензију. О овим променама и свим другим појединостима заинтересовани могу да добију информације од стручњака Фонда ПИО у Одељењу за ПИО по међународним уговорима.

бити послата документација која му је неопходна за остваривање права на пензију.

И што се тиче техничке стране све је функционисало без проблема и прекида, с обзиром на

то да је био неопходан директан линк са електронском базом података у Немачкој.

Güra је нагласио да је веома добро у организацији било и то што су задужени за дочек странака могли тачно да их упуте до места где се саветовање одржава, а приметио је и да су људи веома дисциплиновани, углавном су стизали раније и стрпљиво чекали на заказани термин. Нису сви могли да добију одговоре какве су прижељкивали, али су ти одговори били правно утемељени и појашњени. Од нашег саговорника смо сазнали и да немачко пензијско осигурање има часопис сличан „Гласу осигураника“, који се зове „Будућност сада“ и у коме њихови корисници могу да прочитају све информације о најновијим прописима и правима из пензијског осигурања.

И према речима Александре Банић, саветника директора РФ ПИО, саветодавни дани су били више него успешни јер је примљен рекордан број странака. Јасно је, каже она, да је великом одзиву допринело то што је Deutsche Rentenversicherung слао позиве на адресе оних осигураника који ускоро испуњавају услове за пензију, као и то што је Фонд ПИО благовремено пласирао обавештење кроз медије. Обавештење је било истакнуто и у свим организационим јединицама Фонда, као и на сајтовима Завода за социјално осигурање и РФ ПИО. По речима Александре Банић, чланови немачке делегације су изразили захвалност и задовољство, а ови саветодавни дани су потврдили да када је реч о држави као што је Немачка, у којој имају навршен стаж бројни осигураници који овде живе, веома је корисно да се разговори поред Београда одвијају и у још једном граду, што је овог пута био Нови Сад.

Као што је и досадашња пракса показала, и ово саветовање испунило је очекивања свих учесника, а посебно странака које су биле задовољне што су без губљења много времена и излагања трошковима могле да добију потребне савете и одговоре.

Јелена Оцић

НАЈНИЖИ ИЗНОС ПЕНЗИЈЕ ПО ВАЖЕЋИМ ПРОПИСИМА

Бољи положај пољопривредних пензионера

Пољопривредници су имали најниже основице уплате доприноса и најмање навршеног стажа, с обзиром на то да је обавезно пољопривредно осигурање предвиђено прописима тек од 1986. године

У претходном броју нашег листа Гордана Вићентијевић, заменик директора Филијале за град Београд Фонда ПИО, провела нас је кроз историју настанка института најнижег износа пензија. Она објашњава и како се утврђује најнижи износ пензије према актуелним одредбама Закона о ПИО.

Из којих разлога за осигуранике пољопривреднике постоји специфичност у односу на друге категорије?

За осигуранике земљораднике по старим прописима основица није била просечна нето зарада у Републици за претходну годину, него најнижа основица осигурања из претходне године која износи 50 одсто просечне зараде свих запослених остварене на територији Републике у текућој години. Пољопривредници су махом били осигурани на најнижу основицу, и због тога је и најнижи износ који им је припадао био нижи него за категорије запослених и самосталних де-

латности. Тако је и данас. Исти принцип превођења који сам спомињала у прошлом броју важи и за њих, и када смо говорили о 20 одсто. Најнижи износ пензије за пољопривреднике од 1. 1. 2006. године био је утврђен у висини усклађеног најнижег износа затечених корисника у осигурању пољопривредника, а почев од 1. 1. 2011. године. Наиме, изменама и допунама Закона утврђени најнижи износ старосне, односно инвалидске пензије за пољопривреднике је 9.000 динара на дан 1. 1. 2011. Овако утврђен износ усклађује се на начин на који се усклађују пензије.

У ком смислу се може говорити о нешто бољем положају корисника пољопривредних пензија по најновијим изменама и допунама Закона о ПИО од 2011. године?

Њима је актуелним Законом с једне стране припало право на нешто увећани износ најниже пензије, а с друге стране је дато право да се најнижи износ пензије остварује према претежно оствареном стажу у одређеној категорији осигураника. Некада је претежни део стажа осигурања, односно већински стаж, опредељивао код ког фонда (запослених или пољопривредника) остваривати право на пензију, па самим тим и на најнижи износ пензије. Због тога што је тада, када Фонд није био јединствен као данас, постојала могућност да се будући корисник опредељује код ког фонда ће остваривати право на пензију по претежно оствареном стажу. То је у пракси

значило да се запослени могао одредити за већински стаж по основу пољопривреде или самосталних делатности, односно пољопривредних или самосталних делатних могао се одредити за Фонд запослених без обзира на последње осигурање. Ово право је могло да се искористи једанпут, и након тога нико није могао да се евентуално предомисли и да промени фонд преко кога ће му бити исплаћивана пензија. Каснијим законским решењима пензија се остваривала искључиво према фонду код кога је остварено последње осигурање, па је и најнижи износ пензије тако одређиван. Тако се догађало да је осигураник који је скоро цео радни век провео као запослени или самостални делатник због последњег пољопривредног осигурања остајао без најнижег износа пензије, јер му је она била већа од најниже пензије за пољопривреднике иако мања од оне која је загарантована запосленима или осигураницима само-

сталних делатности. Данас су сви бивши фондови обједињени у један – Републички фонд. Запослени у Фонду по службеној дужности воде рачуна о томе где је навршен претежни стаж појединог осигураника, па му се сходно томе и одређује најнижи износ. Примера ради, ако неко има последње осигурање као пољопривредник, а претежан стаж је навршио као радник, запослени у Фонду је дужан да поучи тог осигураника да поднесе захтев за утврђивање најнижег износа пензије. То је,

могло би се рећи, једна мера социјалне политике која је установљена у циљу заштите најсиромашније категорије пензионера. Они су дефинитивно имали најниже основнице уплате доприноса и најмање навршеног стажа с обзиром на то да је обавезно пољопривредно осигурање предвиђено прописима тек од 1986. године. Такође, та домаћинства су углавном старачка, са најтежим социјално-економским положајем.

Како се конкретно том изменом у Закону помогло овој категорији?

То се најбоље може илустровати примером. У пракси је чест случај да је неко скоро цео радни век провео као запослени осигураник у фабрици, али је она затворена пре него што је осигураник навршио потребан стаж за стицање права на пензију. Он је стога прелазео у осигураника пољопривредника да би остварио пун стаж, јер му се то

чинио најцелисходнијим. Да је остало по старим прописима, онај ко је последњи пут био осигуран као пољопривредник, без обзира на свој стаж запосленог осигураника, остварио би и најнижи износ пензије као пољопривредник.

Који прописи важе на подручју бивше Југославије када је реч о најнижем износу пензије, с обзиром на то да су бројни осигураници навршили стаж у бившим републикама СФРЈ?

Републике из састава бивше СФРЈ имају са нашом земљом склопљене споразуме о социјалном осигурању којима је предвиђено да се права по основу прописа једне од држава уговорница остварују искључиво у оквиру те државе уговорнице и да се друга држава уговорница у та права неће мешати. То значи да је у свим споразумима с бившим југословенским републикама предвиђено и да, уколико је пензија која је стечена на

исплаћиван најнижи износ пензије у Србији. Од 1. 1. 2011. најнижи износ се одређује сразмерно до најнижег износа пензије који је одређен по општим прописима. Најнижи износ пензија за категорију запослених, укључујући и професионална војна лица и пензионере самосталних делатности износи сада 12.654,26 динара, а то значи да ако му је босанска пензија 2.000 динара а српска износи 9.000 динара, сада му се исплаћује разлика од 1.654 динара, а не као по некадашњим прописима пун износ од 12.654,26 динара.

Чиме се објашњава то што један број корисника који је навршио пун стаж има најнижи износ пензије?

По начину на који се ради обрачун пензије њен износ зависи искључиво од зарада. Појединац који је имао мале зараде остварује и малу пензију. Као што сам напомињала, до 2002. године сматрало се да ко је дуже радио, он је више и уложио доприносима и

има право на већи најнижи износ. Сада сви имају једнак загарантовани најнижи износ, било да су радили 15 или 40 година. Ако су им плате биле толико мале да су биле испод најнижег износа пензије, они примају исти најнижи износ пензије. Наравно, потпуно је нелогично да неко ко је примао зараду близу просечне, сада прима најнижи износ пензије. Најнижи износ пензије данас и примају особе које су углавном радиле на лоше плаћеним пословима јер су њима аутоматски и доприноси били мали, и иако су радили свих 40 година, када се све економски сагледа, долази се до најнижег износа. Те ситуације су ретке али се

основу давања из две републике нижа од најнижег износа пензије републике у којој живи, тај корисник има право на најнижи износ, без обзира на то што прима две пензије. Ово право је предвиђено одредбом члана 77 Закона о ПИО.

Да ли на остваривање овог права утиче висина пензије остварене у обе државе, односно њихов збир?

Да би се ово право остварило, неопходно је да је стаж у Србији навршен у трајању дужем од дванаест месеци, и да је збир домаће пензије и пензије друге државе бивше СФРЈ мањи од најнижег износа пензије у Србији. Док 2011. године нису ступиле на снагу нове измене и допуне, таквом лицу је припадао пун износ најнижег износа пензије. Значи ако је, примера ради, српска и босанска пензија укупно прелазила најнижи износ пензије загарантоване у Србији, том кориснику је био

догађају. Поготово од 2011. године када је промењен начин обрачуна пензија за године у којима не можемо да утврдимо зараду. До 2011. године коефицијент је био 1 за сваку годину за коју није могла да се утврди зарада, а сада је он мањи. Када се све те године саберу, нарочито ако их има много, долази се до најнижег износа пензије. Поред тога, постојала је једна одлука Савеза синдиката која се примењивала од 1992. до 1997. године за коју многи запослени нису ни знали. Наиме, синдикати су имали одрешене руке да дају сагласност да се запосленима могу исплаћивати и зараде ниже од минималне, загарантоване зараде па се због тога приликом одређивања висине пензије утврђује веома мали годишњи коефицијент (око 0,2 или 0,3), што, наравно, утиче на мали износ њихових пензија.

Јелена Оцић

СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКИ САВЕТИ
ИМАЋЕ УБУДУЋЕ ЗНАЧАЈНИЈУ УЛОГУ

Социјални дијалог пре усвајања закона

Ивица Дачић, премијер Србије, председаваће убудуће републичком Социјално-економском савету (СЕС). Након састанка Колегијума овог трипартитног тела, Дачић је изјавио да се Влада Србије залаже за принцип јачања социјалног дијалога и да ће се убудуће СЕС редовно изјашњавати о предлозима закона из области социјалне и економске политике, те да ће то бити и услов за њихово усвајање у Народној скупштини, што раније није био случај.

– Сматрамо да је принцип социјалног дијалога, његовог јачања и, уопште, друштвеног договора о најважнијим питањима основни модел друштва за које се залажемо. Сходно томе, наш је интерес да Влада Србије на највишем нивоу учествује у социјалном договарању, дијалогу – рекао је председник Владе Србије.

Социјално-економски савет има 18 чланова, и то шест представника Владе, шест представника репрезентативних синдиката и шест представника репрезентативних удружења послодаваца, који се именују на четири године. Предвиђено је да у новом СЕС-у међу шест представника Владе буду и поједини министри.

Љубисав Орбовић, председник Савеза самосталних синдиката Србије, мисли да ће учешће премијера у раду СЕС-а ојачати улогу државе у Савету, и очекује да ово тело убудуће добије много већи значај тако што ће се бавити суштинским стварима ради остварења по-

зитивног помака у запошљавању и привреди.

Након разговора о програму антикризних мера које је потребно предузети за побољшање амбијента привређивања, очувања и отварања нових радних места у Војводини, које је имао са представницима удружења послодаваца, занатлија, предузетника, као и са представницима привреде, Мирослав Васин, покрајински секретар за привреду, запошља-

вање и равноправност полова, обавио је недавно консултације и са репрезентативним синдикатима из Војводине. Том приликом је промовисао предлоге мера покрајинских власти на основу којих ће социјални дијалог добити много значајнију улогу јер се, по његовим речима, убудуће ниједан акт у вези са стањем у војвођанској привреди неће доносити без претходног мишљења покрајинског Социјално-економског савета.

Васин је истакао да се ни покрајински буџет неће усвајати док Савет не исказе мишљење о њему.

Руководствима Савеза самосталних синдиката Војводине и УГС „Независност“ Мирослав Васин је предочио да нови програм, који би требало да се усвоји до октобра, предвиђа и оснивање два нова социјална фонда на покрајинском нивоу – Фонда солидарности, који би био намењен запосленима који не примају плату, и Фонда за помоћ у покретању производње. Оба ова фонда требало би да функционишу уз помоћ финансијских средстава из покрајинског буџета. Антикризне мере предвиђају и да се послодавцима који имају закључене колективне уговоре, који поштују уговоре о раду, не отпуштају запослене и отварају нова радна места, да предност приликом коришћења подстицајних мера покрајинске администрације.

Славко Влаисављевић, председник покрајинског УГС „Независност“, очекује да се подстицаји дају одговорним послодавцима јер на основу неодговорног пословања добијамо ситуацију у којој се губе радна места, док Миодраг Брадоњић из Савеза самосталних синдиката Војводине каже да су предложене мере све оно за шта су се синдикати залагали, и нада се да ће оне заживети и у пракси, а да ће социјални дијалог стићи и до предузећа где колективни уговори представљају елементарни социјални дијалог на том нивоу.

Мирослав Мектеровић

КОНКУРСИ ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Кредити за пољопривреднике

Жожеф Сабо, директор Фонда за развој пољопривреде, и Стојан Маринковић, виши саветник Фонда, недавно су представили кредитне линије за физичка и правна лица са подручја АП Војводине која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава.

За набавку нових система и опреме за наводњавање одобриће се кредит у износу до пет хиљада евра, са почетком од девет месеци, роком отплате од две године и годишњом каматом од 1,1 одсто. За набавку исте опреме одобриће се кредит у износу до петнаест хиљада евра, са почетком од 12 месеци и роком отплате од 30 месеци. За

набавку пластеника износ кредита је од хиљаду до петнаест хиљада евра, са почетком од годину дана, роком отплате од три године и годишњом каматом од два одсто.

Стојан Маринковић је нагласио да је Фонд до сада реализовао 2.070 кредита за које је пласирано милијарду и осамсто хиљада динара.

– Ово је 19. кредитни циклус у области наводњавања, а 15. кредитни циклус за пластенике – истакао је Маринковић.

Жожеф Сабо је нагласио да су због непрофитне делатности Фонда омогућене овако ниске каматне стопе на кредите. Део сред-

става је из помоћи Владе Норвешке, а део из буџета Владе Војводине.

Говорећи о штети на приносима од суше, Сабо је истакао да Фонд на санирању последица од суше ради већ 11 година захваљујући донацијама Краљевине Норвешке. Такође је најавио и разговор са републичким министром пољопривреде како би се део средстава из републичког буџета за наводњавање усмерио ка овом Фонду.

– Нажалост, осигурање усева од суше код нас још није могуће јер такву врсту осигурања не нуде наше осигуравајуће куће – закључио је Сабо.

Д. Корач

Нова Варош: општина кредитира сточаре

Општина Нова Варош ће, у сарадњи са комерцијалним банкама, кредитирати набавку сточне хране да би помогла сточарима да прехране стада током зиме. Мера је донета да би се ублажиле последице дуготрајне суше која је на пољопривредним културама причинила штету процењену на 1,047 милијарди динара. Приноси су, у зависности од културе, умањени за 50 до 80 одсто, а највећа штета евидентирана је на ливадама, пашњацима и засадима под сточним крмним биљем, због чега је цена сена за зимску исхрану стоке порасла неколико пута.

– Угрожена сеоска домаћинства за набавку концентроване сточне хране моћи ће да добију 15.000 динара кредита по грлу крупне стоке. Општина ће из буџета покрити камату, а газдинства ће после грејс-периода од шест месеци главницу кредита вратити у шест месечних рата. На јавни позив јавило се око 120 угрожених сеоских газдинстава са више од 750 крава музара, која су за набавку сточне хране затражила помоћ у укупном износу од 11,5 милиона динара – каже Димитрије Пауновић, председник општине Нова Варош.

Конкурс за „Зелени прстен“ отворен до 12. октобра

Пројектом „Зелени прстен“ град Београд трећу годину заредом наставља да унапређује производњу воћа и поврћа, а овогодишњи конкурс за доделу бесповратних подстицајних средстава у области воћарства и повртарства отворен је до 12. октобра. Излазећи у сусрет сугестијама пољопривредника, град је ове године повећао

подстицајна средства на 70 одсто за набавку и постављање опреме за заштиту засада воћака и поврћа, док ће и даље субвенционисати 50 одсто средстава потребних за наводњавање. Из градског буџета за ове намене издвојено је 20 милиона динара, а први пут је учешће на конкурсима омогућено и пољопривредницима чија су газдинства мањих површина – ове године ће град помоћи засад воћака на површини од 25 ари до једног хектара.

Ова новина се односи и на произвођаче поврћа који ће, сходно својим економским могућностима, моћи да постављају пластенике већ на површини од пет ари па све до 20 ари, како је раније било прописано. Имајући у виду претходну сушу, градске власти су ове године одредиле да регистровани пољопривредни произвођачи под истим условима могу да поставе и само систем за наводњавање на површини од 25 ари до једног хектара, а висина подстицајних средстава града за те намене износи 50 одсто.

Захваљујући пројекту „Зелени прстен“ на територији Београда постављено је 46 различитих објеката за заштиту засада воћака и за повртарску производњу.

Обреновац: нови програм помоћи незапосленима

У општини Обреновац представљен је нови програм помоћи намењен незапосленима женама од 45 до 55 година и мушкарцима од 55 до 65 година живота, као и онима којима је остало до три године до одласка у пензију.

Мирослав Чучковић, председник општине Обреновац, рекао је да је идеја да се издају ваучери за плаћене порезе и доприносе на минималну зараду у трајању од 12 месеци. На тај начин би општина гарантовала послодавцима исплату обавеза које они имају према држави.

– Циљ је да се омогући људима којима је остало мало до пензије да достојно заврше радни век. Да бисмо поједноставили ствари, у пракси би то требало да изгледа овако: на пример, жена од 52 године која је остала без посла у „Посавини“ и којој је остало три године до пензије долази у општину Обреновац по ваучер и са тим ваучером одлази код послодавца. Ваучер је гаранција да ће општина платити доприносе, јер та госпођа није сама и иза ње стоји општина Обреновац – рекао је Чучковић.

У општини Обреновац кажу да ова помоћ не представља сметњу послодавцима да, прихватањем запосленог у овој старосној категорији, аплицирају било ком фонду за добијање кредита или субвенција на територији града Београда или Републике.

Додељен овогодишњи Туристички цвет

Више од три деценије сваког 27. септембра обележава се Светски дан туризма и тим поводом Туристичка организација Србије додељује награду Туристички цвет. Признање се додељује организацијама и појединцима који су се истакли у подизању квалитета туристичких услуга и допринели развоју, унапређењу и промоцији нашег туризма.

Овогодишњи добитници највишег признања у туризму Србије су: Туристичка организација Чачка, Трећи међународни сајам туризма и руралног туризма у Крагујевцу, Хотел „Извор“ Аранђеловац, Ресторан „Lorenzo & Kakalamba“ Београд, сеоско туристичко домаћинство „Три хроста“ из Клатичева код Горњег Милановца и Туристичка агенција „Rapacomr Земља чуда“ из Новог Сада.

За представљање Србије као туристичке дестинације преко електронских и штампаних медија (филм, публикација, интернет страница, емисија, репортажа или часопис) награда је додељена публикацији „Укус Ђердапа“, а као најбољи сувенир награђена је „Коцка“. Награђени појединац је Радован Танасковић из Куршумлије, а у категорији организација Туристички цвет је додељен Народном музеју из Ваљева. Специјалне награде добили су Параолимпијски комитет Србије, винарија „Звонко Богдан“ и компанија „Strawberry energy“ за јавни соларни пуњач мобилних телефона.

Смедерево: пензионерима по 2.500 динара

Сви пензионери Смедерева, чија су примања на нивоу минималних или испод тога, добиће једнократну помоћ од по 2.500 динара, одлучено је на седници смедеревске Градске скупштине.

– Град је и раније помагао најугроженије суграђане, а овога пута помоћ ће доћи све категорије, и они који су пензију стекли из радног односа, али и пољопривредни пензионери – рекла је Љиљана Животић Живановић, задужена за ресор рада и социјалне политике у Градском већу Смедерева.

Топола: обележен дан општине

Празник Рођења пресвете Богородице, Мала госпојина, који Топола слави као свој дан, свечано је обележен у овој шумадијској општини. Славска литија, коју је предводио шумадијски епископ Јован, прошла је централним тополским улицама до зграде Скупштине општине где је обављено сечење славског колача.

Поводом празника, на раскршћу путева од Тополе према Аранђеловцу и Београду, министар Велмир Илић отворио је нови кружни ток. За његову изградњу и реконструкцију коловоза на појединим деоницама издвојено је милион и по евра. Председник општине Топола, Драган Јовановић, најавио је нове пројекте, пре свега у изградњи инфраструктуре на сеоском подручју.

На свечаној седници Скупштине општине Топола заслужним појединцима, установама и организацијама уручена су признања, повеље Рођења пресвете Богородице и захвалнице за помоћ у развоју општине.

Награде за параолимпијце

У згради Владе Војводине недавно је приређен свечани пријем за четворо спортиста из Војводине, чланове Параолимпијског тима Србије – Златка Кеслера, Бориславу Перић-Ранковић, Наду Матић и Ласла Шурањија. Да подсетимо, на Параолимпијади у Лондону стонотенисери Златко Кеслер и Борислава Перић-Ранковић освојили су сребрне медаље.

Мариника Чобану, покрајинска секретарка за спорт и омладину, уз срдачне честитке освајачима медаља и тренеру Лазару Куртешу, уручила им је и новчане награде.

„Дани будућности“ у Београду

Научна манифестација „Дани будућности: роботика“, у оквиру које посетиоци могу да виде више од 25 робота, отворена је 24. септембра у Коларчевој задужбини у Београду. Овај фестивал организовао је Центар за промоцију науке у сарадњи са Електротехничким факултетом Универзитета у Београду, а сви заинтересовани могу да га посете до 15. октобра.

Посетиоцима се већ представио најнапреднији хуманоидни робот на свету АСИМО из Јапана, који хода, извршава наредбе, прича. Овај робот препознаје објекте који се померају и прорачунава раздаљину и правац њиховог кретања, поздравља човека и обраћа му се по имену, препознаје гласовне команде. Њега још нема у продаји и може се видети једино на великим светским сајмовима и у јапанској компанији „Хонда“ која га је конструисала, а до сада је био представљен у око 30 земаља.

Посетиоци ће на фестивалу бити у прилици да виде и прву протетичку шаку, направљену 1963. године у Институту „Михајло Пупин“, разне индустријске, медицинске и друге роботе. Поред Задужбине Илије М. Коларца, „Дани будућности“ одржаће се на још једној локацији – у галерији Робних кућа „Београд“.

Исплата пензија

Исплата другог дела августовских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. септембра.

Бившим пољопривредницима други део припадљности за август исплаћен је 21. септембра.

Пензионери самосталних делатности примиће целе септембарске пензије 3. октобра, а војни пензионери 6. октобра.

У Крагујевцу наставак пројекта „Друга шанса“

У Основној школи „Драгиша Луковић Шпанац“ у Крагујевцу и у овој школској години биће настављен програм „Друга шанса“ намењен одраслима који немају завршено основно образовање. Укупно 74 полазника похађаће наставу у вечерњим сатима, а програм је конципиран тако да се осмогодишње образовање може стећи за три године.

Током једне школске године полазници похађају наставу од првог до четвртог разреда, а по годину дана траје и настава за стицање дипломе петог и шестог, односно седмог и осмог разреда.

ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ је једна од четрдесет школа у Србији која од прошле године спроводи пројекат „Друга шанса“, подржан од Министарства просвете, са циљем да се омогући одраслима да стекну основно образовање. Прошле школске године најмлађи ђак је имао шеснаест, а најстарији 53 године, а међу полазницима је било приватних предузетника, повратника из иностранства који нису могли да нострификују тамо стечене дипломе и других који из различитих разлога нису стекли основно образовање.

Сви полазници „Друге шансе“ имају покривене трошкове превоза, бесплатне уџбенике и школски прибор, док је уз подршку Ромског информативног центра онима који су успешно завршили разред додељена и стипендија.

ГРАЂАНИ СРБИЈЕ ПРОСЕЧНО ЗАДУЖЕНИ ПО 1.000 ЕВРА

Највише дугова за кредите

Грађани Србије све чешће потежу за коришћењем дозвољеног минуса и кредитних картица а рачуни за неплаћену електричну енергију, грејање, ТВ претплату гомилају се. Према рачуници „Глас осигураника“, последњег дана августа сваки наш грађанин, рачунајући и бебе, био је задужен по нешто више од 1.000 евра, тачније 1.007 евра, не рачунајући дуговање државе које се такође броји као дуг свих нас. Реч је, дакле, о приватним дуговима сваког становника Србије. Не охрабрује ни чињеница да се када зајме, грађани код банака задужују по најлошим условима узимајући готовинске кредите код којих камата иде и до 30 одсто годишње (на позајмљених 100.000 динара за годину дана врати се 130.000). Слична је ситуација и са дозвољеним минусом – за скоро 30 милиона евра повећан је износ дозвољеног минуса од почетка године до краја августа, а камате на ову врсту банкарских услуга иду и до 35 одсто годишње. Улазак у недозвољени минус кажњава се каматом од чак пет одсто месечно на износ дуга. Најгоре је ипак што је све више оних који своје дугове не могу да враћају. Но, да кренемо редом.

Највише новца дугујемо банкама за кредите (укупно 5,3 милијарде евра), што је 757 евра по становнику, али сваки пети има проблема са сервисирањем дуга. Дугови за кредите су смањени у односу на крај прошле године, када смо банкама просечно дуговали по 818 евра, али то нажалост не значи да грађани имају довољно и да им не треба позајмица, напротив. Од почетка године расту дугови по текућим рачунима, односно дозвољеним минусима и кредитним картицама. Према истраживању које је недавно спровела компанија ЕОС Матрикс, највише се задужују особе старости од 26 до 45 година, што је и логично будући да је то и радно најактивније становништво.

За дозвољени минус грађани дугују 384 милиона евра, што је просечно 55 евра по становнику, док се за кредитне картице дугује по 100 евра а за лизинг по 6,5 евра. Истраживања банака показују да сваки други запослени или пензионер користи дозвољени минус, а процена је да би корисника било и више да им платежне могућности то дозвољавају. Позајмице по текућем рачуну највише узимају грађани са нижим примањима.

За оне који не знају, ову врсту позајмице могу да користе сви запослени или пензионери у висини једне плате, односно пензије, уколико су им остале обавезе према банкама, на пример рате за кредит или кредитне картице, мање од 30 одсто зараде. Дозвољени минус се одобрава на годину дана и потребно га је у целисти исплатити пре поновног обнављања, а грађани се опредељују за овај скупи вид зајма зато што је лако доступан.

Статистика каже да су мушкарци у Србији генерално задуженији од жена – од укупних дуговања за кредите, 56 одсто су задужили мушкарци, као и 62 одсто укупног дуга по текућем рачуну.

– Подаци о смањивању једног вида задужења а повећању другог показују да се средства углавном преусмеравају, да се једно задуживање покрива дру-

гим, што јасно говори о томе да је врло тешко изаћи из дугова када они једном настану. Зато је важно правилно управљати својим финансијама и измиривати обавезе на време – саветује Ирина Лада, генерална директорка компаније ЕОС Матрикс у Србији, мада је тешко претпоставити да грађани то не знају.

Нужда или немарност, тек грађани за неплаћене рачуне за струју дугују 500 милиона евра, што значи да сви дугујемо

Просечан дуг за грејање је 12 евра по становнику, а за ТВ претплату само за прошлу годину сви дугујемо по седам евра.

Када се све сабере, дође се до просечних 1.007 евра дуга за сваког од нас, а оно што би требало да забрине све дужнике јесу приватни извршитељи. Наиме, пред судовима у Србији је више од два милиона предмета који се односе на утужење дужника углавном за неплаћене рачуне за струју, комуналије, паркирање, саобраћајне прекршаје... Због преоптерећености судова и мањка кадра, добар део решења о извршењу наплате није спровођен, па су ове године уведени приватни „утеривачи дугова“ којима није потребна одлука суда да би вам наплатили дуг. Довољно је да имају признаницу о неплаћеном дугу па да вам ставе административну забрану на располагање платом, заплене вам имовину или нешто још горе. При том, добар део приватних фирми, на пример сви телекомуникациони оператери, већ послује са агенцијама за наплату дугова којима продају своја потраживања, а дужнику највероватније следује непријатан разговор са запосленима у агенцији који ће по сваку цену тражити да вратите дуг јер га је агенција већ платила.

Што се тиче застаревања обавеза, о чему је претходних дана било речи, застарелост обавезе вам се у случају ТВ претплате неће признати ако нисте уложили жалбу на решење суда. Уколико, на пример, пет година не плаћате РТВ претплату, и на решење од суда којим се тражи измирење не уложите приговор, биће вам наплаћен цео дуг за свих пет година. Уколико изјавите приговор на решење, биће вам наплаћено само дуговање за претходних 12 месеци, јер остатак застарева после годину дана. Држава је обећала да ће камате на дугове за електричну енергију бити отписане, али се основни дуг мора платити.

Јелена Алексић

Структура и карактеристике српске пољопривреде

Првог октобра ће започети попис пољопривреде 2012. на подручју Србије, који је последњи пут обављен 1960. године. Попис, који ће спровести Републички завод за статистику, треба да буде важан извор података о структури пољопривреде на националном, локалном и нивоу газдинства. Од изузетног значаја је и због тога што ће

структурни подаци задовољити националне и међународне потребе, као и потребе у процесу приступања Европској унији.

Основни циљеви пописа су, поред осталог, добијање свеобухватног прегледа карактеристика националне пољопривреде, израда базе података која ће бити међународно упоредива, омогућавање директне финансијске подршке пољопривредним газдинствима путем коришћења средстава из претприступних фондова ЕУ и др.

У овом попису биће прикупљени следећи подаци – о локацији газдинства, земљишном фонду и категоријама коришћења пољопривредног земљишта, закупу парцела, површинама под усевиима и засадима, о броју воћних стабала по врстама воћа, о наводњавању, употреби минералних и органских ђубрива и средстава за заштиту биља, о броју стоке по врстама и категоријама, кошницама пчела, органској производњи, о механизацији, опреми и објектима,

радној снази, као и другим активностима газдинства које доносе приход, затим о рибњацима и површинама под шумама, о тржишној оријентисаности пољопривредне производње, коришћењу подстицајних средстава и кредита, као и о одлагању пољопривредног отпада газдинства.

Попис је обавезан, а обављаће га овлашћени пописивачи.

Лични и други подаци прикупљени пописом представљаће службене статистичке податке, они ће бити тајни и посебно заштићени у свим фазама реализације пописа, а сви извршиоци биће у обавези да податке до којих долазе чувају као пословну тајну.

Попис пољопривреде 2012. започеће 1. октобра у осам сати и трајаће до 15. децембра у 20 часова.

Д. Р.

ДЕВЕТИ ШУМАДИЈСКИ САЈАМ ПОЉОПРИВРЕДЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Више од 100 излагача

Доделом награда и признања најуспешнијим пољопривредницима и удружењима, завршен је девети Шумадијски сајам пољопривреде у Крагујевцу.

На тродневној манифестацији (од 13. до 16. септембра), одржаној на „Шумадија сајму“, представило се више од 100 излагача из Србије, организоване су и традиционалне регионалне изложбе коња, оваца, паса и ситних животиња, а завршницу сајма обележила је изложба крава сименталске расе на којој је пока-

зано више од седамдесет расних грла. На сајму се представило и више од седамдесет пчелара из целе Србије, у оквиру манифестације „Медени сокак“. Одржана су и бројна стручна предавања

о органској храни, о коришћењу отпада у пољопривреди за производњу енергије, мелиорацији земљишта и енергетској ефикасности, као и бројне презентације компанија из области аграра.

Поред тога, организована је манифестација „Шарена фијакеријада“, као и традиционална такмичења у припреми свадбарског купуса, ловачког гулаша и рибље чорбе.

М. Сантрач

Штандови учесника манифестације „Моја башта” испред зграде Скупштине општине у Кикинди

На Данима пољопривреде у Кикинди одржана је по четврти пут манифестација „Моја башта” коју организује Удружење пољопривредних произвођача „Банатска ленија”. Овог пута је „Моја башта” приређена на Градском тргу, па се окупио и знатно већи број учесника – више од 50 фирми и самосталних пољопривредника,

НА ДАНИМА ПОЉОПРИВРЕДЕ У КИКИНДИ

„Моја башта” на Градском тргу

Изложено воће и поврће „као уписано”

што је привукло и масовнију посету. Догодине се очекује да буде завршена изградња пољопривредне зоне па ће тамо бити премештено реализовање пете манифестације „Моја башта”.

Овај празник излагања воћа и поврћа, узорних плодова, праћен је радним састанком на којем су представници локалне

самоуправе, Пољопривредне стручне службе Кикинда, Водопривредног предузећа „Горњи Банат” и Јавне агенције за пољопривреду и малу привреду кикиндске општине разговарали са Слободаном Теофановим, покрајинским секретаром за пољопривреду, шумарство и малу привреду.

С. Завишић

СРЕДСТВА ЗА САМОЗАПОШЉАВАЊЕ ЗА ОТВАРАЊЕ ДЕСЕТ НОВИХ ФИРМИ РОМА

Осим новца и бизнис пакет

Роми власници десет нових фирми из Војводине потписали су почетком септембра уговоре о додели субвенција за самозапошљавање незапослених особа ромске националности према пројекту „Побољшање запошљивости Рома у АП Војводини”. Овај пројекат, вредан око 238.000 евра, који са 209.000 евра финансира Европска унија, у фебруару прошле године покренула је Канцеларија за инклузију Рома АПВ, у партнерству са Покрајинским секретаријатом за привреду, запошљавање и равноправност полова, и предвиђено је да траје две године.

Циљ пројекта је стварање нових могућности за запошљавање ромске популације повећањем њихових квалификација у сектору производње и у служној делатности. Реализује се у 20 војвођанских општина и састоји се из три компоненте: обуке за стицање вештина за дефицитарна занимања за 100 Рома,

обуке за познатог послодавца за најмање 50 особа ромске националности и програма за њихово самозапошљавање.

Овог пута су Роми – власници десет новооснованих фирми из Новог Сада, Чуруга, Беочина, Банатског Новог Села, Српског Крстура и Оџака, потписали уговоре за добијање субвенције

у износу од 160.000 динара из покрајинског буџета и од Националне службе за запошљавање, као и 40.000 динара од Канцеларије за инклузију Рома АПВ. Осим новчане помоћи добили су и „бизнис пакет” који садржи: услуге књиговодствене агенције у првих шест месеци пословања, рачунарску опрему, веб сајт, ло-

го фирме, печат и визит карте. Комплетан рад ових фирми током прве године пословања помагаће и пратиће ментори.

Душко Јовановић, директор Канцеларије за инклузију Рома, који је заједно са Мирославом Васином, покрајинским секретаром за привреду, запошљавање и равноправност полова, свечано уручио уговоре о субвенцијама новим власницима, рекао је да су досад имали сјајна искуства када су у питању Роми као послодавци.

– Када смо осмишљавали овај пројекат у сарадњи са Националном службом за запошљавање и Покрајинским секретаријатом за привреду, запошљавање и равноправност полова управо смо и тражили она занимања и делатности које ће послодавцима из ромске популације омогућити да заиста и опстану на тржишту – објаснио је Душко Јовановић.

М. Мектеровић

Развијати свест о значају здравља

Пројекту здравих градова, који је заживео у Европи, недавно се прикључила и Рума. Код нас је тај пројекат у зачетку у Београду и Панчеву, а у румској локалној самоуправи кажу да ће бити учињено све да до тога дође и у овом сремском месту. Пројекат подразумева развијену свест о значају здравља и превенцији болести и указује на повезаност физичке, психичке и социјалне димензије.

– Пројекат ће постићи циљ уколико домови здравља, школе, радна места и други делови урбане целине постану здравија места за живот – рекла је Снежана Бојанић Стојић, директорка румског Дома здравља.

Она је најавила бесплатан скрининг жена на мамографу, као и пројекте везане за рано откривање остеопорозе, саветовалиште за менопаузу, затим покретну апотеку за села у румској општини, као и коришћење мобилног тима за палијативно збрињавање тешко оболелих пацијената.

Најави овог пројекта присуствовали су и Горан Вуковић и Ненад Боровић, председници општине и СО Рума, који су подржали пројекат „Рума – здрав град“ и нагласили да је локална самоуправа изградила доста спортских терена, у току је изградња базена, и да ће и убудуће чинити све да омогући бављење спортом и утиче на свест грађана о значају здравља.

Д. Р.

У НИШУ БРИНУ О СТАРИЈИМ СУГРАЂАНИМА

Све на једном месту

Више од 65.000 Нишлија старијих од 65 година услуге примарне здравствене заштите добијаће у Заводу за геронтологију и палијативно збрињавање – предвиђено је одлуком о оснивању ове здравствене установе, коју су једногласно донели одборници Градске скупштине Ниша на другој седници у новом сазиву.

Иницијативу за оснивање Завода за геронтологију и палијативно збрињавање покренуло је бивше градско руководство а наставила садашња власт.

– Оснивање Завода је доказ наше искрене жеље да се унапреди живот суграђана старијих од 65 година, као и оних који болују од најтежих болести – рекао је за наш лист градски већник ресорно задужен за здравство, проф. др Жарко Ранковић.

Завод ће привремено бити смештен у садашњем објекту Кућне неге у Рајићевој улици док не буде изграђена нова зграда у којој би требало да буде стационарно одељење са извесним бројем постеља.

С. Н.

У НОВОМ САДУ ОДРЖАН ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ НА ТЕМУ ИНВАЛИДНОСТИ

Ухвати са мном овај дан

У организацији Креативно афирмативне организације „Парнас“ из Новог Сада, крајем септембра у овом граду је одржан десети међународни филмски фестивал на тему инвалидности. У сарадњи са удружењем „Спирит“ из Ријеке, које почетком новембра организује дводневни фестивал са истом тематиком, фестивал је добио назив „Ухвати са мном овај дан/ Ухвати филм“.

Током седам дана, у Културном центру Новог Сада приказано је 30 филмова из Италије, Хрватске и Србије о животу ОСИ, чији су актери (режисери, сценаристи и глумци) особе са инвалидитетом. Приказани су филмови који су задовољили услове овогодишњег конкурса, а осим квалите-

та у техничком смислу, они су морали имати адекватан приказ особа са инвалидитетом из социјалног модела, на нестереотипан начин. Међународни жири оцењивао је оригиналност приступа овој теми, а поред награда за најбољи сценарио и режију, доделио је и награде за доприносе на пољу инвалидности. Награђени филмови биће приказани на Фестивалу европског документарног и не-

зависног филма Еуро-Ин у децембру, у Новом Саду.

Уз пројекције домаћих и страних филмова битан део фестивала чинили су и пратећи програми – Филмски караван, тематске трибине о филмском стваралаштву ОСИ и улози медија у промени перспективе о инвалидности, изложбе и бесплатне радионице

са темама: филм и фотографија, родна равноправност, асертивност и екологија.

Циљ овог фестивала, који се реализује од 2003. године, јесте

информисање јавности о животу, активностима, правима и достигнућима ОСИ, смањење предрасуда, боље разумевање и прихватање различитости, стварање услова за њихову већу видљивост и укључивање у све сфере друштвеног живота.

Покровитељи фестивала били су Градска управа за културу града Новог Сада, Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију АПВ и Покрајински секретаријат за културу и информисање.

Пријатељи и подршка фестивалу су били Центар за родне алтернативе АлтеР и Удружење дистрофичара Јужнобачког округа, а медијски покровитељ Телевизија Војводина.

Д. Кораћ

Јесен на прагу (2)

Кечап

Састојци: 2,5 кг зрелог парадајза, 2 главице црног лука, 1 чен белог лука, ½ шоље шећера, ½ шоље сирћета, со, 4 каранфилића, лорбер, комад цимета, фефероне по жељи.

Начин припреме: парадајз опрати, одсећи задебља-

ња, исећи на коцке, самлети у миксеру и пропасирати. Пустити да прокључа. Црни и бели лук ситно исецкати, додати све остале састојке и кувати на средњој температури око сат времена да се добије одговарајућа густина. Извадити зачине, па кечап сипати у топле флаше. Ушукати их у ћебе и оставити до сутрадан.

Кечап на други начин

Састојци: 7 литара парадајза, 450 гр шећера, 200 гр густина, кафена шољица сирћета, 80 гр соли, 2 кесице оригана, конзерванс.

Начин припреме: 6 л парадајза, со, шећер, сирће, ставити да кува око 1 сат. У литар парадајза размутити 200 гр густина, смањити ватру, сипати у прокључали парадајз. Уз мешање кувати још око 30 минута. Када буде кувано, додати оригано и конзерванс. Сипати у вруће тегле. Затворити кад се охлади.

Салата од празилука и љутих папричица

Састојци: килограм празилука, ½ кг љутих папричица, целеров лист, 2 кашике соли, литар воде, 2 кашике есенције.

Начин припреме: празилук, љуте папричице и целеров лист исецкати на колутиће и поређати у тегле. Скувати воду, со, есенцију. Кад се прохлади, налити тегле и затворити.

Печене паприке са белим луком

Састојци: 5 кг црвене паприке, главица белог лука, веза першуна, соли по укусу, 3 дл уља, сирћета по укусу.

Начин припреме: црвене паприке очистити од семена, премазати уљем и пећи у рерни. Бели лук очистити и ситно исецкати. Направити прелив од белог лука, першуна, соли и сирћета па кроз њега провлачити печену ољуштену паприку и ређати у тегле. Притискати помало руком да се боље сложе. Ред паприка, мало прелива итд. Кад се тегла напуни, притиснути штапићима и оставити 24 сата да стоји. Сутрадан ако је потребно, прелити остатком прелива.

Напомена: ова паприка се може ставити на исти начин и неољуштена.

Паприка са реном

Састојци: 5 кг црвених равних паприка, 250 гр струганог рена, 3 главице белог лука, 150 гр соли, 150 гр шећера, бибер у зрну, 1 ½ шољица есенције црне кафе, 3 шољице уља, лист целера, конзерванс, 2,5 л воде.

Начин припреме: паприке очистити од семена и опрати. Воду, 50 гр соли, 50 гр шећера, ½ шољице есенције, бибер у зрну ставити да

прокува. У кључалу воду кратко спуштати паприку. Вадити у посуду да се мало прохлади. Помешати уље, остатак есенције, соли и шећера. Изрендати рен, бели лук и целер ситно исецкати и додати мешавини уља. Кроз овај фил провлачити још топле паприке и ређати у посуду да одстоје неколико сати (може и 24 сата). У теглу слагати ред паприка, ред фила, па прелити соком који је пустила одстојала паприка.

Напомена: ово се на исти начин може спремати и са печеном паприком. Паприку испећи, очистити, провући кроз фил.

Паприке пуњене купусом

Састојци: 50 жутих бабура (или сомборки, ко воли љуто), 3 кг купуса, 200 гр соли, мало бибер, першунов лист. Пресолац: 2 л воде, 0,4 л сирћета, 6 кашика соли, 5 кашика шећера, винобран, бибер у зрну.

Начин припреме: паприку опрати и очистити од семена. Воду, сирће, 6 кашика соли, шећер и бибер у зрну ставити да прокува. У то кратко спуштати паприку. Одложити је. Купус очистити и изрендати. Рендани купус посолити и мало

побиберити и измешати. Оставити 1-2 сата да одстоји. Купус мало изгњечити и њиме пунити паприке. Ређати у веће тегле. Прелити пресолацем.

Припремила: Софија Доминковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Сигурност (6)

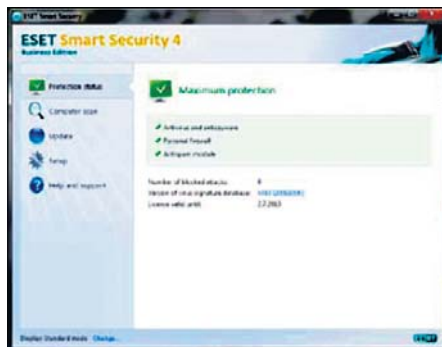
ESET Smart Security

Eset Smart Security (ESS) је релативно нов производ компаније **Eset**, који на тржишту већ доказаном **NOD32** антивирусном решењу додаје два значајна модула – заштитни зид (**Personal Firewall**) и заштиту од нежељене поште (антиспам). Тиме добијамо интегрисан производ који штити наш рачунар не само од малвера, већ и од упада са спољне мреже и нежељене поште, уз минимално ангажовање корисника и ресурса рачунара.

Антиспам модул се интегрише у најпопуларније апликације за преузимање е-поште:

1. Microsoft Outlook;
2. Outlook Express;
3. Windows Mail;
4. Windows Live Mail;
5. Mozilla Thunderbird.

Ефикасно, без икаквог подешавања, уклања нежељену пошту с рачунара, штедећи нам време. Инсталација **Eset Smart Security** је идентична инсталацији **Eset NOD32** решења до последњег корака, када треба изабрати начин рада **Personal Firewall-a**.

Постоји пет различитих начина рада:

1. **Automatic mode** – препоручљив за већину корисника. Све познате одлазне конекције су дозвољене, док су све долазне аутоматски одбијене;

2. **Automatic mode with exceptions (user-defined rules)** – исто као опција изнад, али постоји могућност да се додају правила прилагођена од стране корисника;

3. **Interactive mode** – овај начин рада је подесан за напредне кориснике. Комуникација се одвија на основу правила дефинисаних од стране корисника. Када се појави комуникација за коју нема правила, ESS нам приказује дијалог и пита

нас да ли желимо да дозволимо комуникацију и, ако желимо, да ли је то привремена или трајна одлука (на основу које се прави ново правило);

4. **Policy – based mode** – намењен администраторима у мрежном окружењу. Дозвољена је само комуникација дефинисана правилима. Свака друга се одбија без упозорења;

5. **Learning mode** – аутоматски прави и чува правила комуникације. Није потребна интеракција с корисником. Овај начин рада је погодан за иницијалну конфигурацију правила док не буду дефинисана сва жељена правила.

Препоручујемо да изаберете **Automatic mode**, сасвим је довољан за заштиту.

ESS се покреће и изгледа потпуно идентично као и **ESET NOD32**, осим што су додате опције за контролу **Personal Firewall** и **Antispam** модула, које можемо видети само ако је укључен Advanced interface. Када отворимо **ESS**, кликом на опцију **Setup** (на левој страни прозора), добијамо опцију **Personal Firewall (Personal Firewall** неће бити приказан ако није укључен Advanced interface).

1. **Network traffic filtering**: може бити укључен (**Enabled**) и искључен (**Disabled**);

2. **Block all network traffic: disconnect network** – клинемо уколико желимо да прекинемо целокупну мрежну комуникацију;

3. **Disable filtering: allow all traffic** – дозвољава целокупну комуникацију без контроле. Подесно је када желимо да видимо да ли ESS блокира неку апликацију;

4. **Interactive filtering mode**: приказује нам тренутно активан начин рада. Може их бити пет: **Automatic mode, Automatic mode with exceptions, Interactive mode, Policy-based mode** и **Learning mode**;

5. **Switch to automatic filtering mode** – клинемо да променимо начин рада са **Interactive** на **Automatic**;

6. **Switch to automatic filtering mode with exceptions** – клинемо да променимо начин рада са **Interactive** на **Automatic mode with exceptions**;

7. **Configure rules and zones** – само за напредне кориснике, детаљно подешавање свих одлазних и долазних конекција;

8. **Change protection mode of your network** – клинемо да забранимо или дозволимо дељење фајлова и других ресурса са корисницима на мрежи на коју смо тренутно повезани;

9. **Advanced Personal Firewall setup...** – само за напредне кориснике, подешавање свих детаља у вези са Firewall-ом. Када отворимо **ESS**, кликом на опцију **Setup** (на левој страни прозора), добијамо опцију **Antispam module** (ако није укључен Advanced interface, Antispam module неће бити приказан);

10. **Email client protection**: антиспам заштита може бити укључена (**Enabled**) и искључена (**Disabled**);

11. **Disable**: искључује антиспам заштиту;

12. **Reset antispam counters**: брише статистику односа нормалне и нежељене поште;

13. **Whitelist**: списак адреса са којих не треба поруке класификовати као спам;

14. **Blacklist**: списак адреса са којих се све поруке третирају као спам;

15. **Exclusion list**: списак адреса са којих ће поруке увек бити скениране на спам;

16. **Advanced antispam module setup...** – садржи напредна подешавања.

Предраг Јовановић
Наставиће се

ТРЕЋА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА СИР ВОЈВОДИНЕ НА АНДРЕВЉУ

Дела пажње вредна

Иако је на махове промицала слаба киша, 6. септембра, у предивном и инспиративном окриљу Фрушке горе – на Андrevљу, Савез инвалида рада Војводине успешно је одржао своју трећу ликовну колонију. На овој културној манифестацији, коју је делимично финансирало Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, окупило се око 70 чланова, председника општинских организација, чланова Извршног одбора и гостију Савеза. Драги гости СИР Војводине на овој ликовној колонији били су и Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, и мр Слободан Гамбер, заменик директора ПФ ПИО – дугогодишњи пријатељи и сарадници ове најмасовније инвалидске организације у Војводини.

Према речима Стане Свиларов, председнице СИР Војводине, 23 општинске организације из свих региона Покрајине делегирале су укупно 25 сликара на Андrevље, а без подршке Сектора за заштиту особа са инвалидитетом из ресорног Министарства тешко би било организовати овакав сазив сликара на једном месту.

– У Савезу смо донели одлуку да на овогодишњу финалну сликарску колонију дође по пет одабраних уметника са кичицом са већ досад одржаних колонија општинских организација, и још десет сликара које смо селектирали на основу квалитета њиховог стваралаштва из претходних сезона. Сlike ових креативних и талентованих људи, које након завршетка колонија припадају организатору, нисмо продавали већ смо их поклањали поводом 3. децембра – Међународног дана инвалида, структурама локалних самоуправа, државним структурама, институцијама са којима сарађујемо, заслужним члановима итд. Ове године

поступићемо исто, али ћемо сликарска дела наших чланова – која завређују пажњу и ликовних стручњака, поклонити и председницима наших општинских организација јер су они најзаслужнији за успех и развој ове активности у Савезу – рекла је Стана Свиларов.

Јосип Хорват из Суботице, организатор прве ликовне колоније СИР Војводине у овом граду, подсетио је да је она почела једним скромним окупљањем а пошто траје већ трећу годину и има завидну масовност, очигледно је да је била добро замишљена. Модератор овогодишње ликовне колоније, Дубравка Недовић, академска сликарка из Куле, дала је своје стручно мишљење.

– Имали смо прилику да на претходним ликовним колонијама видимо настајање уметничких дела и да све време уживамо у лепоти тих слика које остају да нас подсећају на дружење и окупљање које постаје традиционално. Својим искуством, ентузијазмом, снагом и вољом, а пре свега добрим духом уметници ову колонију чине препознатљивом у низу

сличних културних манифестација. Они су овде имали задатак да уживају, друже се и размењују искуства, да сликају и да тим делима представе себе у очима јавности. Свих 28 слика насталих на овој колонији одишу прозачношћу, занимљивом палетом боја, а маштовите композиције нас посматраче терају да се замислимо над њима – рекла је Дубравка Недовић, која ће пре јесење изложбе ових радова у Кулској галерији организовати и израду каталога слика за учеснике колоније.

Ликовној колонији на Андrevљу присуствовали су и функционери СИР Војводине и СИР Србије, Стеван Радишић из Зрењанина и Станко Нимчевић из Суботице.

Учесник Милан Продановић, инвалид рада из Пландишта, најсликовитије је описао мотиве људи за учешће на овим ликовним колонијама:

– Сликаство ми причињава разоноду, и ово дружење у природи ми прија, а све то скупа у неку руку ми продужава живот.

Мирослав Мектеровић

СВРЉИГ

Дечји фестивал

У градском парку, срцу Сврљига, од 7. до 9. септембра ове године одржан је 11. Дечји фестивал. Око 200 деце, од осам до 15 година, на фестивалу се такмичило, играло и забављало. Дечје игре без граница, кароке, маскенбал, питања, патице, математички и географски задаци, све то стало је у три фестивалске вечери, каже Тања Радосављевић, покретач ове манифестације.

Свеукупни победник од првог до четвртог разреда је екипа „Фифин цвет“, а од петог до

осмог „Ћип, ѓип, ура“. Завршног дана фестивала деца су под маскама продефиловала улицама

Сврљига, представила се у маштовитој улози и уживала. По оцени жирија, најбоља је била

групна маска Гремлини, друго место је освојила такође групна маска Градска чистоћа, а треће Цврчак и мрав. За најбољу маску публика је одабрала злу вилу Грдану.

Организатор – Културни центар Сврљиг, покровитељ – општина Сврљиг, и многобројни спонзори поделили су награде, а на крају фестивала најмлађи Сврљижани су одгледали и представу „Свињарева тајна“ у извођењу Театра 91 из Алексинца.

С. Ђорђевић

Дан борбе против Алцхајмерове болести

Уочи Светског дана борбе против Алцхајмерове болести (21. септембар) Установа Геронтолошки центар Београд организовала је, у оквиру саветовалишта за старе која се одржавају четвртком, предавање за кориснике Информативног центра. За већи број заинтересованих, који су тог дана дошли по киши, мр сц. мед др Славица Голубовић, психијатар, неуропсихолог из Геронтолошког центра, говорила је на тему „Проблеми са памћењем: ‘нормална’ заборавност или деменција“. Посетиоци су највише били заинтересовани за начине превенције Алцхајмерове болести, па се на предавању, поред осталог, могао чути и термин „ментални фитнес“. Ментална и физичка активност су најважнија превенција. Старијима се препоручују једночасовне шетње, истезање и лакше вежбе, а мозак може да се вежба на различите начине. И сами корисници су навели неколико техника – првенствено решавање судокуа и укрштеница, а др Славица Голубовић је предложила вежбу да се, на пример, у року од минут наброји што више заједничких именица које почињу истим словом, по сопственом нахођењу и креативности. Др Голубовић је подсетила да је корисно узимати и антиоксидансе, витамине Це и Е и селен.

На дан борбе против Алцхајмерове болести у Дому на Бежанијској коси приређен је пригодан програм. Поред корисника и запослених, овом догађају присуствовали

су и представници Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, града Београда, Завода за социјалну заштиту Републике Србије, Градског завода за геронтологију и кућно лечење, општинских центара за социјални рад и других геронтолошких центара.

Сузана Мишић, вршилац дужности директора Установе Геронтолошки центар Београд, истакла је напоре које Установа чини у збрињавању и нези оболелих од деменције. У протеклих неколико година интензивно су улагани напори на побољшању и унапређењу услова живота за кориснике свих категорија, а нарочито за оболеле од деменције и Алцхајмерове болести. Установа има 60 места за смештај ових корисника у Дому Бежанијска коса и 27 места за овакве кориснике у радној јединици Стационар у Дилској. Својим професионалним ангажовањем запослени се посвећују бризи и подршци одраслим и старијим лицима, њиховим свакодневним потребама и захтевима, њиховој адаптацији и функционисању у колективним условима, и структурисању времена – на препоруку лекара и других стручњака. Корисници, каже Сузана Мишић, нису препуштени сами себи, већ су укључени у разне активности које им помажу да што дуже очувају постојеће капацитете и задрже активизам. Управо у том циљу је оплемењен и простор за радну терапију и одељење за збрињавање и негу оболелих

Сузана Мишић

од деменције и Алцхајмерове болести, а побољшани су и укупни услови боравка.

Корисницима Дома и гостима се на Дан борбе против Алцхајмерове болести обратила и др Славица Голубовић, а на публику је посебан утисак оставила једночинка „Пријатељи стари, где сте?“ у којој су глумили корисници Дома Бежанијска коса и чланови дневних центара и клубова.

Јелена Оцић

КОСЈЕРИЋ РЕШИО ЈОШ ЈЕДАН СОЦИЈАЛНИ ПРОБЛЕМ

Радост у дневном боравку

У оквиру обележавања годишњице остваривања програма под називом „Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју“, у Косјерићу су организоване разноврсне активности. Деца и млади који користе услуге дневног боравка, заједно са васпитачима, припремили су приредбу и изложбу за своје родитеље и суграђане, и приказали активности које је овај колектив имао у протеклом периоду. Било је то дивно дружење са децом из дневног боравка, која су показала да су веома креативна и комуникативна.

Овај пројекат, у оквиру програма „Социјална инклузија“, организује и финансира Делегација ЕУ у Србији, у партнерству са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике и УНИЦЕФ-ом. Значајна је и подршка општинске локалне заједнице и донатора у Косјерићу. Дневни боравак је организован у Удружењу слепих и слабовидих лица, чиме је Косјерић успешно решио још један социјални проблем. Услуге у боравку непосредно пружа Центар за социјални рад, а активности су усклађене према интересовањима и могућностима сваког детета посебно.

Активности дневног боравка организоване су као групне и индивидуалне, кроз разноврсне креативне радионице на којима се исказује умеће у прављењу предмета различитих облика. Када временске прилике дозвољавају деца и млади из боравка бораве на отвореном простору, на спортским полигонима или су у библиотеци. Организована су и разна дружења са осталом децом, а Косјерићани су били гости и другарима из Дневног боравка у суседној Пожеги.

– Услуге дневног боравка обезбеђују развој практичних вештина које у највећој мери

омогућавају самосталност и развој социјалних, спознајних и физичких функција детета. Програм подразумева вишечасовни боравак деце у безбедном окружењу, рад у малим и великим групама и слободне активности. Значајно је то да је општинска локална самоуправа Косјерића препознала и подржала захтев родитеља и корисника услуга и омогућила да у боравак долази физиотерапеут за децу, што је допринело очувању и развоју њихових способности – каже Наташа Радовић, координаторка Дневног боравка.

М. Павловић

У МЕСЕЦУ БОРБЕ ПРОТИВ АЛЦХАЈМЕРА БЕЗ ОХРАБРУЈУЋИХ ВЕСТИ

Фармацеутске куће одустају од великих улагања у нова истраживања због огромних трошкова, а разочаравајућих резултата

Није страшно ако не знате где су вам кључеви од аутомобила, већ ако не знате чему они служе.

Онима који знају вероватно је лакнуло када су прочитали овај упрошћени рецепт са интернета о разликовању такозване нормалне заборавности од Алцхајмерове болести, док они који не знају нису ни свесни да су у проблему.

То и јесте невоља са болешћу која урушава човекове спознајне могућности, одузима једну по једну менталну вештину и постепено доводи до опште когнитивне и функционалне онеспособљености, вегетирања у буквалном смислу, до смрти. Најгори могући крај, свако ће се сложити.

Али ако је лоша вест да се болест шири светом готово геометријском прогресијом, да се број оболелих удвостручује сваких двадесет година, да ће их до 2050. године бити око 116 милиона (у Србији је тренутно више од сто хиљада болесника са овом убитачном дијагнозом), још гора је чињеница да су досадашња истраживања нових начина лечења остала без истинских резултата, а најгоре од свега је да решење није ни на видику. Напротив.

Разочаране досадашњим неуспесима и уздрмане финансијским губицима, велике фармацеутске компаније постепено одустају од скувих истраживања. И све је то, да иронија буде већа, објављено управо овог септембра, који је иначе у календару међународних здравствених манифестација обележен као месец Алцхајмерове болести, са пратећим едукативним акцијама под слоганом „Деменција – живети заједно“.

И у Србији је 21. септембра, званично светског Дана борбе против Алцхајмера, било одр-

Лек све даље

жано више пригодних програма, радионица и предавања, да би се широј јавности приближила сазнања о болести, отклониле предрасуде и предочило како може да се помогне, ако не непосредно оболелом, онда његовој породици и најближој околини која је такође жртва, и те каква.

Како је онда могуће да у ситуацији очајничких потреба широм планете за изналажењем адекватне и ефикасне терапије, фармацеутски гиганти дижу руке од скувих експерименталних процедура и остају на колосеку третирања симптома, уместо даљег копања за узроцима?

– То је капитализам – био је резигниран Ерик Каран, руководилац истраживања у британ-

ској организацији „Алцхајмер“, приликом сусрета са новинарима у лондонском Медија центру за науку, пре десетак дана, пренео је дневник „Индипендент“.

– Чини ми се да није ствар у томе да компаније хоће да се повуку, већ су њихови акционари постали нестрпљиви – рекао је Каран, коментаришући податак да су своје истраживачке тимове у европским одељцима смањиле корпорације попут „АстраЗенеке“, „Фајзера“, „Новартиса“, „Мерка“, „ГлаксоСмит-Клајна“.

Према његовим речима, комплетна фармацеутска индустрија је под великим притиском услед рецесије и свуда долази до резова, али у области неурологије ти су потези непропор-

ционално радикални и у драстичној супротности са потребама. У Британији је, на пример, 12 пута више новца отишло на истраживање карцинома него деменције, мада деменција кошта земљу двоструко више него малигна обољења.

Произвођачи, међутим, имају своју рачуницу. И ово што је до сада уложено у изучавање Алцхајмера и дементних стања не само да се није вратило, него се и губици гомилају. „Фајзер“ је ове године изгубио 750 милиона долара инвестираних у нови лек „димебон“ који није дао никакав учинак.

У августу је „Ели Лили“ прогласила неуспех експерименталне примене „соланезумаба“, лека којим је ова америчка корпорација покушала да надокнади неуспех од пре две године када нови производ из њених лабораторија не само да није помогао у лечењу Алцхајмера, него је утицао и на погоршање болести.

Ипак, изгледа да је највећи ударац општој клими борбе против Алцхајмера нанео крах препарата „бапинеузумаб“ на којем су, у једном од највећих експерименталних подухвата, заједно радили „Фајзер“, ирски „Елан“ и „Џонсон и Џонсон“.

У трећој, последњој фази клиничког испитивања, после изузетно оптимистичких почетака и наговештаја револуционарног пробоја, констатовано је да никаквих побољшања код пацијената нема ни на функционалном, ни на когнитивном плану и даљи рад је обустављен.

Сматра се да разлог неуспеха лежи у закаснелој употреби, да је лек даван болесницима када је процес пропадања функција већ био одмакао и да би третман вероватно био ефикаснији у раној фази, а то је бар 15 година раније, јер толико времена прође до појаве првих симптома.

Домети данашње науке нажалост не омогућавају дијагностиковање у почетном стадијуму, код људи који немају сметњи. У мозгу долази до промена, али су невидљиве. А када се испоље, онда помоћи више нема. Болест је незаустављива.

Д. Драгић

Финансијске принуде и политичке потребе

Првобитна идеја о штедњи на пензијама повлачи се у судару са политичким реалностима

Реформа не само да је пожељна него је због фискалних реалности земље и неопходна, али ће по свој прилици бити одложена, или бар успорена – јер је политички веома скупа.

Британски конзервативни премијер Дејвид Камерон је, како пише тамошња штампа (угледни „Фајненшел тајмс“), забринут да би оно што је замишљено да се у пензијском систему усклади са могућностима, однело превише гласова његовој партији, па и њему лично. А то је већ калкулација коју ниједан политичар не игнорише.

Од реформе се, међутим, не одустаје, али се нека од предложених решења ублажавају. Попут оног да се старосна граница за пензију помери са 65 на 67 година до 2028. Нови, како се најављује, „разводњени“ предлог реформе биће обелодањен до краја ове године у специјалном „белом папиру“.

Ово је свакако донело олакшање за постојеће и будуће британске пензионере, који тренутно уживају погодности веома дарезљивог система чија је једина мана та што државни буџет не може на дуги рок да га издржи.

Како то изгледа, можда је најбоље сагледано са стране, у репортажи „Њујорк тајмса“, објављеној 20. септембра, у којој је главни лик извесни доктор Џефри Липмен, који је по оцени америчког репортера типичан британски (државни) пензионер.

Његова годишња пензија је 48.000 фунти, што је око 60.000 евра (ради бољег разумевања све своте у овом тексту биће наведене у еврима). Дакле,

5.000 евра месечно. Пристојне паре чак и за скупу Велику Британију.

Али то није све. У моменту пензионисања др Липмен је од Националне здравствене службе, у којој је пре тога радио 35 година, добио отпремнину од 180.000 евра, неопорезиву.

Сем тога, овај пензионер има право на бесплатну карту у градском аутобуском превозу и годишњу надокнаду од 250 евра за трошкове грејања. Следећег месеца, кад напуни 65, квалификоваће се за старосни додатак који исплаћује држава од 130 евра недељно, плус скромни дар од 12,5 евра за Божић.

То је, уствари, систем који премијер Камерон жели да реформише у складу са паролом дана која гласи: „Стезање каиша“. Др Липмен очигледно не зна шта то значи, али је сигурно да ако му се било шта од онога што већ добија буде ускратило, не би на следећим изборима гласао ни за Камерона ни за конзервативце.

Исто, подразумева се, мисле и сви други пензионери британског јавног сектора, они који су радни век провели на платном списку државе и који сада уживају благодети њеног дарезљивог пензијског система.

Против радикалних резова у систему су и заштитници будућих пензионера, синдикати

што, наравно, користи и опозиција – лабуристи, који према истраживањима тренутно имају већи рејтинг од партије на власти.

Штедња и смањивање трошкова су део програма владајуће коалиције на чијем челу је Камерун од првог дана преузимања власти у пролеће 2010. Али, две године касније влада се суочава са непријатном чињеницом да њени издаци, као постотак бруто националног производа, односно укупног обрта економије, настављају да расту.

Према најновијим пројекцијама, ове године они ће износити 876 милиона евра, што је око 45 одсто БНП-а. Пре десет година то је било 38 одсто.

Овај тренд се приписује углавном порасту издатака за социјална давања, махом старијим Британцима, којих је због демографских трендова (старење становништва) све више.

Поменути др Липмен је америчком репортеру рекао да он нема финансијских брига, иако је пензионер још од 2007. Али његове млађе колеге у државној служби и те како знају да, кад за то дође време, неће ни издалека проћи тако добро као он. Ове године су већ штрајковали после најаве подизања границе за пензионисање и већих пензијских доприноса.

Ситуацију отежава и мањи прилив у државну касу због анемичне економије. Према актуелној прогнози, она ће ове године имати негативан раст од 0,5 одсто, што значи да Камеронова влада неће успети да испуни план да буџетски дефицит са 157,7 милијарди евра смањи на око 150 милијарди.

Према прогнози Међународног монетарног фонда, британски дефицит ове године ће износити 8,1 одсто БНП-а, што значи да ће бити већи од дефицита два „пацијента“ ЕУ – Грчке и Шпаније. Али, с друге стране, Лондон нема проблема са задужевањем на финансијским тржиштима, као Атина и Мадрид: камата коју плаћа је само нешто виша од 1,6 одсто коју доносиоцима својих обвезница исплаћује најсолвентнија европска економија, Немачка.

Изнуда да се „уштине“ на пензијама, пре свега оних из јавног сектора, ипак се не може избећи. Колико се досад у том погледу није штедело, показује податак да око 100.000 пензионера који су некад били у државној служби има веће пензије од просечне британске плате која сада износи око 2.700 евра месечно.

Остаје зато да се види како ће Камерон помирити финансијске принуде и политичке потребе.

М. Бекин

„БЕЛОСВЕТСКИ ВАШАР ХУМОРА И САТИРЕ” У ШАПЦУ

Од изложби до карневала

У Шапцу, престоници „Чивијашке републике”, 44. пут је одржана „Чивијада”, најстарија туристичка манифестација у граду на Сави. У само њима својственом, чивијашком духу, под мотом „Зезамо кризу у малом Паризу”, Шапчани и бројни гости су на три дана (од 13. до 15. септембра) заборавили свакодневне бриге и препустили се добром расположењу,

били и Миодраг Стошић, победник овогодишњег конкурса за сатиричну причу, Раде Ђерговић, аутор најбољег афоризма, и Горан Ђеличанин, аутор најуспешније карикатуре.

Удружење паралегичара приредило је у Народном музеју изложбу „Маска за лице и полице”, док је Драган Петровић, један од највећих чувара баштине старог Шапца, у Кул-

турном центру организовао изложбу „Стари шабачки ваздухопловци”.

Удружење паралегичара приредило је у Народном музеју изложбу „Маска за лице и полице”, док је Драган Петровић, један од највећих чувара баштине старог Шапца, у Кул-

турном центру организовао изложбу „Стари шабачки ваздухопловци”. Проналазач поруке и балона са најудаљеније дестинације догадине ће бити гост „Чивијаде”. За љубитеље боемије приређено је „Чивијашко вече код Лиле” у шабачкој мали, а „љути противници” новинари и политичари одмерили су снаге у малом фудбалу.

маске, у атрактивном програму који су водили млади глумци из серије „Војна академија” и филма „Монтевидео”.

Последњег, трећег дана манифестације највеселије је било на улицама Шапца. У центру града се прво играло најдуже на-

маске, у атрактивном програму који су водили млади глумци из серије „Војна академија” и филма „Монтевидео”.

Након што је спуштена завеса на „Чивијаду”, у граду на Сави настављена је нова фешта – чувени „Шабачки вашар”. Неко је, у чивијашком стилу, можда и „зезнуо кризу”, али се и на овогодишњем малогоспојинском вашару највише куповало све што је – најјефтиније.

Д. Грујић

маске, у атрактивном програму који су водили млади глумци из серије „Војна академија” и филма „Монтевидео”.

Након што је спуштена завеса на „Чивијаду”, у граду на Сави настављена је нова фешта – чувени „Шабачки вашар”. Неко је, у чивијашком стилу, можда и „зезнуо кризу”, али се и на овогодишњем малогоспојинском вашару највише куповало све што је – најјефтиније.

Д. Грујић

ТРАДИЦИОНАЛНА КУЛТУРНА МАНИФЕСТАЦИЈА У ПРИЛИКАМА

Чувају изворни фолклор

Село Прилике у Моравичком округу, раније познато по јединој сателитској станици у СФРЈ, деценијама је и центар различитих културно-туристичких манифестација. Фестивал српске изворне песме и Фестивал дечјих фолклорних ансамбала под називом „Светлост на брежуљку“ спадају у оне манифестације које имају за циљ гајење и чување изворног српског певања и играња. Организатори фестивала су Дом културе „Ивањица“, Месна заједница и Основна школа „Сретен Лазаревић“ у Приликама, КУД „Прилички кисељак“ и Ту-

Најбоље изворно извођење

ОДРЖАНА ШЕСНАЕСТА „ЗЛАТАРСКА СИРИЈАДА“ Награде за беле кришке

Домаћинство Веле и Милојка Лековића из Вилова проглашено је за најбољег произвођача златарског сира на Златарској сиријади одржаној у Божетићима код Нове Вароши.

Из колибе Лековића, који на породичном имању на падинама Босања гаје три краве мазаре, стигао је најквалитетнији сир. Ово четворочлано домаћинство награду за најбољи сир добило је и пре 16 година на првој Златарској сиријади.

– Времена су тешка за произвођаче и једва да се покривају трошкови рада. На срећу, немамо бар проблема са пласманом сира, а цена му је 400 динара за килограм. Купци нам долазе на ноге, а највише их је међу викендашима на Златарском језе-

ру и туристима на Златару. Наше домаћинство бави се и сеоским туризмом, па знатне количине сира продајемо сталним гостима – каже Милојко Лековић.

Према оцени стручног жирија, на чијем челу је и ове године била проф. др Славица Весковић са Института за хигијену и технологију анималних производа из Београда, чак 14 од укупно 63 такмичарска узорка пуномасног златарског сира од крављег млека сврстано је у групу сирева врхунског квалитета, а вредне новчане награде општине Нова Варош и спонзора добило је десет најбољих произвођача. Друга награда припала је Стојани Лојаничић из Акмачића, а трећа њеној комшиници Светлани Лојаничић. Домаћинству Радомира Грбовића из

Дечи највише аплауза

ристичка организација Ивањица, а покровитељ ивањичка општина.

На овогодишњем, јубиларном десетом фестивалу „Прилике 2012“ учествовало је 66 група из свих крајева Србије, Републике Српске и Хрватске, а посебно радује велико присуство младих извођача, што говори да је фестивал постигао главни циљ – преношење народне баштине на млада поколења.

По одлуци жирија, у женској конкуренцији најбоље је било КУД „Лепеница“ из Крагујевца, друга „Брвеница“ из Брвеника, а треће место су поделили „Бисери Моравице“ из Ивањице и „Ђердан“, старија група из Буковице. У конкуренцији мушкараца тријумфовали су певачи из краљевачке „Рибнице“, иза њих су биле „Подопленачке делије“ из

Винче, а трећи група „Луновачка моба“ из Луновог Села. За најбољу солисткињу проглашена је Јела Цвијовић („Распевани Пожежани“ из Пожеге), а за најбољег солисту Радојко Пауновић („Завичајци“ из Чачка).

На такмичењу за најбоље младе фолклораше учествовали су углавном ученици основних и средњих школа. Прво место изборио је КУД „Ера“ из Ужица, друго КУД „Електропорцелан“ из Аранђеловца, а треће „Лука Спасојевић“ из Љига.

Такмичење дечјих фолклорних ансамбала и ове године је веома успешно организовала сеоска Основна школа „Сретен Лазаревић“, а млади су пред великим бројем гледалаца показали умеће и познавање српске баштине и традиције.

М. Павловић

Најбољи произвођачи златарског сира са представницима општине

Дрмановића припало је четврто, а Петру Зорићу из Божетића пето место. Шеста награда припала је Стевану Јелићу из Дебеље, седма Јордану Џекулићу из Трудова,

осма Милосаву Џекулићу из Трудова, девета Раду Зорићу из Божетића, а десета Милошу Палићу из Буковице.

Ж. Дулановић

НИШ

Из Сокобање у Европски кутак

Почетком септембра у Нишу је одржана изложба радова насталих у Сликарској колонији трећег доба „Сокобања 2011“. Посетиоци су могли да погледају 40 слика изложених у „Европском кутку“, у оквиру манифестације Олимпијада спорта, здравља и културе лица трећег доба.

Изложбу радова са Колоније отворио је градски већник Бранислав Ранђеловић, а отварању су присуствовали број-

ни сликари, представници локалне самоуправе, гости из окружења и пензионери из Ниша, Алексинца, Прокупља, Сврљига и других места.

О значају ове манифестације говорио је оснивач Колоније, Момчило Вуксановић Мома Брада, а пригодне беседе су имали и Ђорђе Маричић, секретар Покрета трећег доба Србије, и Милорад Стошић, председник Покрета трећег доба у Нишу.

Изложба је представљала предтакмичарски увод за нишке пензионере уочи пете Олимпијаде спорта, здравља и културе, која се одржава у Сокобањи од 30. септембра до 4. октобра ове године. **С. Н.**

ВРАЊЕ

Скроман прилог изгорелом позоришту

Почетком јула ове године изгорело је најстарије врањско позориште „Бора Станковић“. Удружење пензионера „Независност“ поклонило је позоришту суму од десет хиљада динара. Управни одбор је на седници од 6. августа 2012. године донео одлуку и средства су одмах уплаћена.

– Јесте да је сума мала, али су наше могућности скромне и поклон је од срца – рекао је том приликом Стојан Томић, председник овог удружења. **Р. С.**

ЧУКАРИЦА

Излет за 75 плус

Клуб и дневни центар за старије „Чукарица 1“ Геронтолошког центра Београд и ове године је организовао једнодневни излет за кориснике старије од 75 година. На програму путовања били су манастир Крушедол, затим Пивнице (ГЦ Бачка Паланка) и Бачки Петровац.

На излет, организован 14. септембра, кренуло је њих педесетак, а испратио их је лично председник ГО Чукарица, Зоран Гајић, пожелевши им срећан пут.

Пут је протекао у пријатној атмосфери, а након обилазке манастира Крушедол, преко Фрушке горе и Новог Сада стигло се и до подручне јединице ГЦ Бачка Паланка у Пивницама. Пријатно путовање обогатили су својим стиховима и пошлицама Јела Мирковић и Душан Маљевић.

У Клубу за старије у Пивницама госте из Београда дочекали су љубазни домаћини, уз пригодно послужење, а након тога су разгледали сталну изложбenu поставку и обišли оближњу словачку евангелистичку цркву.

Већ помало уморним и огладнелим излетницима приређен је ручак у националном ресторану „Арена“ у Бачком Петровцу (корисници су сами платили ручак и пиће, а трошкове превоза покрила је ГО Чукарица).

Све у свему, путовање је протекло у добром расположењу, а овај излет ће многим остати у дугом сећању. **М. М.**

БЛАЦЕ

Београд уздуж и попреко

Пензионери из Блаци организоване су ове године неколико излета. Између осталих, посетили су и Рибарску и Врњачку Бању па су на тај начин заокружили циклус обилазака наших најлепших бања.

Највеће интересовање Блачана ипак је било за посету главном граду Србије, Београду, одакле су понели и најлепше утиске.

– Једнодневна посета Београду изазвала је посебне импресије наших чланова. Обишли смо значајна места попут торња на Авали, Калемегдана, Куће цвећа и Храма Светог Саве. За многе је то било велико уживање, а за поједине и прилика да први пут виде нека од ових места – рекао је Десимир Ђорђевић, председник Удружења пензионера у овој топличкој општини, и додао да се разматра могућност да до краја године још једном отпутују у Београд.

Иначе, бачки пензионери имају у плану још неколико излета у овој години. **Ж. Д.**

ЉУБОВИЈА

Воле дружење

Пензионери из Љубовије веома воле да се друже са пензионерима из градова широм Србије. У томе су протеклих месеци били веома активни, па је више од 300 љубовијских пензионера било на дружењима која су организовала удружења пензионера у Лозници, Ваљево, Бањи Ковиљачи, Малом Зворнику, и на дружењу у Етно селу Врхпоље на Дрини које су заједнички организовала удружења из Лајковца и Љубовије.

– Дружење са вршњацима ме окрепљује и пружа ми разоду. На њима сам се упознао и спријатељио са доста пензионера, неке од њих позвао сам да ми дођу у госте, а и они су мене. Веома лепо нам је било у Етно селу на Дрини. Пловили смо два сата чамцима низ Дрину и уз песму и свирку уживали у лепоти ове хировите и брзе реке – каже Миленко Ђукановић, пензионер из Љубовије. **М. М.**

ЗАЈЕЧАР

На Бабином зубу

Педесет чланова Удружења железничких пензионера Зајечара и Клуба старих Црвеног крста „Зрело доба“ из Вржогрнца, организовали су излет на један од врхова Старе планине, Бабин зуб. Поред успона на Бабин зуб (1.758 м), где су најупорнији били Вукосав Ђорђевић (92) и Слободанка Коваче-

вић (60), излетници су посетили и Планинарски дом, ЕПС-ов хотел и нови хотел „Стара планина“ на Јабучком равништу. Излет је весело завршен на Црном врху.

– Ово нам је други заједнички излет овог лета, поред оног на Сребрно језеро, а ускоро ћемо обићи и знаменитости Неготинске крајине, од Вратне до Рајачких пивница – истичу Драгољуб Перић из Зајечара и Љубомир Дончић из Вржогрнца, иницијатори ових заједничких дружења. **М. С.**

ТРСТЕНИК

Прва „Фазанијада“

На фудбалском игралишту у Дубљу код Трстеника, пред великим бројем посетилаца, уз учешће 15 екипа из трстеничке и других општина, одржано је такмичење у кувању ловачког паприкаша под називом „Фазанијада Дубље 2012“.

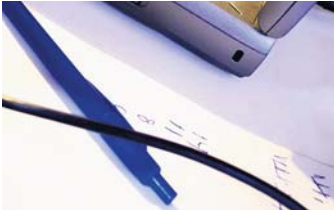
– На идеју о одржавању ове манифестације дошло је нас неколико ловаца. Лети организујемо и ноћни турнир, који је и ове године пратио велики број гледалаца, а учествовало је 20 екипа. Победници су добили вредне награде, баш као и данашњи шампиони у кувању ловачког

паприкаша. Овом манифестацијом смо желели да оживимо сеоска догађања, да привучемо пре свега младе да се друже и уживају и заиста смо успели. Надам се да ћемо и идуће године бити на овом месту, али у већем броју – рекао је Марко Петрашиновић, председник Организационог одбора „Фазанијаде“.

Најбољи паприкаш скувала је екипа „Џиги“ из Дубља коју су чинили Љубодраг и Милан Пецић и Драгиша Јаковљевић. Друго место освојила је екипа „Градина“, а треће „ЦДР“ из Станишинаца. Организатори су били Месна заједница Дубље и ловачка подружница овог села, а помогли су и општина Трстеник, која је уједно била и главни покровитељ, затим „Ловотурс“ и предузеће „Компани“ из Трстеника. **Д. И.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Укинути су нам излети

Од када сам постао пензионер и учланио се у наше удружење у Лозници, био сам задовољан њиховим радом, а нарочито тиме што су стално организовали излете. Ишли смо у посете другим организацијама и обилазили смо многа лепа места у Србији. Када су излети организовани, рекли би нам колико то кошта и ми смо долазили у удружење и уплаћивали. Све је то тако ишло годинама, али сад одједном више не може. Не дозвољава се да уплаћујемо код нас у просторијама удружења за излете, него нам кажу да све мора да иде преко пословног рачуна нашег удружења, да идемо ваљда у пошту да уплаћујемо на рачун.

Нама је то све јако компликовано. Ми желимо да као и до сада уплаћујемо у својим просторијама. Не знамо зашто је сада то проблем и тако нисмо ни ишли на излете ове године. Ја сам питао у тржишној инспекцији, питао сам и на још неким местима за објашњење и да ли стварно морамо да уплаћујемо преко пословног рачуна удружења за излет, али нису знали да ми дају конкретан одговор.

Лично сам јако погођен оваквим ставом Удружења јер нам је ономогућено дружење са другим пензионерима и одлазак на излете који су нама веома значајни и на које заиста желимо и даље да идемо.

Зато молим вас, редакцију нашег листа „Глас осигураника“, да ми одговорите да ли су они у праву и да ли је стварно једини начин да се за излете уплаћује преко пословног рачуна удружења.

Томислав Дишић,
Лозница, Дринска 33

Одговор: Према нашим сазнањима, удружења пензионера су регистрована у АПР-у (Агенцији за привредне регистре) као и сва друга удружења грађана, и ту постоји и њихов број рачуна, па су у том случају дужни да све своје финансијске трансакције и обављају преко тог рачуна.

Некад и сад

Сарадња са инспекцијама рада

Иако је главни задатак Средишњег уреда за осигурање радника да спроводи осигурање по Закону о осигурању радника у свим његовим гранама, Законом је омогућено да се Средишњем уреду одреде и други послови, споредни задаци уколико се они односе на заштиту радника и њихових интереса.

Средишњи уред за осигурање радника сарађује са надлежним инспекцијама рада код свих истрага несрећних случајева, као и код прегледа појединих предузећа с обзиром на вршење прописа о хигијенским и техничким заштитним мерама за заштиту здравља и живота радника и намештеника, као и на сузбијању опасности од несрећних случајева. Средишњи уред сарађује даље и код издавања потребних прописа о заштитним мерама и мерама опрезности. У нашој држави постоји данас код сваке банске управе, као и код управе града Београда, по једна инспекција рада. У Савској бановини постоји, поред саме инспекције рада у Загребу, и њен подружни уред у Осигеку, под које спада суседних 13 срезова. Надлежне одлуке доноси инспекција у Загребу.

(Петнаест година Средишњег уреда за осигурање радника од 1922. до 1937, Загреб, 1938)

Надлежност Инспектората за рад

Инспекторат за рад је орган управе у саставу Министарства рада, запошљавања и социјалне политике којим руководи директор, а има 28 јединица, односно одељења и одсека који се налазе у управним окрузима и граду Београду, и два одељења у седишту Инспектората. Активности Инспектората усмерене су ка сузбијању рада на црно, смањењу броја повреда радно-правних односа (прековремени рад, исплата зарада, разни облици дискриминације), као и ка изградњи модерног система инспекције рада. Инспекторат врши послове надзора у области безбедности и здравља на раду (БЗР) и радних односа над применом Закона о раду, Закона о безбедности и здрављу на раду, Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму, Закона о спречавању злостављања на раду, Закона о приватним предузетницима, Закона о привредним друштвима (у делу који се односи на безбедност и здравље на раду). Такође, посао Инспектората је и да надзире примену Закона о штрајку, Општег колективног уговора, колективних уговора (посебних и појединачних), општих аката и уговора о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених у организацијама, правним лицима и другим облицима организовања, као и установама. Поред наведених закона, инспекција рада обавља и надзор над применом других прописа о мерама и нормативима БЗР, техничким мерама које се односе на безбедност и здравље на раду, стандарда и опште признатих мера у делу којим се уређују питања из области безбедности и здравља на раду. **Ј. О.**

Телесно оштећење и бенефицирани стаж

? Љ. Марковић, Београд: Ја сам глувонем, имам 70% телесног оштећења и молим да ме упутите коме да се обратим за помоћ око регулисања права на бенефицирани радни стаж: имам 31 годину стажа и 53 године живота; пријављен сам на бироу за незапослене и од њих имам процену радне способности. Поседујем сву документацију.

Одговор: С обзиром на узрок Вашег телесног оштећења, претпоставка је да је оно постојало од детињства, те да имате право да Вам се целокупан стаж проведени на раду утврди као стаж са увећаним трајањем рачунајући сваких 12 месеци као 15 месеци рада. Ово право је регулисано чланом 58 Закона о ПИО. Како у овом случају све до пензионисања није могуће утврдити коначно трајање ста-

жа са увећаним трајањем, то се обрачун и трајање утврђује тек приликом пензионисања. За Вас је важно да знате да се до 1988. године сав ефективан стаж рачуна као стаж са увећаним трајањем, а од тада практично само време проведено на раду без времена проведеног на боловању. За сада ни са стажом са увећаним трајањем не испуњавате услове за старосну пензију.

Право на пензију у Србији и у Канади

? Љ. Симић: У јануару 2013. пуних 60 година живота. У Србији сам остварила 15 година и 8 месеци радног стажа. По прописима који су сада важећи, требало би да, када напуних 60 година, остварим право на старосну пензију. Тренутно сам запослена у Канади, где се право на пензију остварује са 65 година старости, а Србија још нема потписан споразум са овом земљом. Молим Вас да ми објасните како се то одражава на остваривање мога права на старосну пензију у Србији с обзиром на наведену клаузулу: „Корисник старосне пензије може без ограничења поново ући у осигурање (да се запосли) по уговору о раду, уговору о делу, ауторском уговору, и да прима пензију, изузев када се запосли у иностранству (укључујући и бивше југословенске републике), уколико међународним уговором није другачије одређено“.

Одговор: Ово је једно од, слободно се може рећи, универзалних правила, што значи да државе не дозвољавају да корисници њихових пензија од њих примају пензију, а истовремено у другој држави раде. Ово је изричито прописано чланом 121, став 2 Закона о ПИО. Тачно је да споразум са Канадом још није потписан,

али је у изгледу скоро потписивање. Ви можете остварити право на пензију у Србији када напуните 60 година старости, али пошто настављате да радите у Канади, то право може бити без исплате пензије, па када остварите право и у Канади, може Вам се пензија исплаћивати истовремено када и канадска.

Током одслужења казне права и обавезе мирују

? В. Ј., Љубовија: Власник радње је на одслужењу двогодишње затворске казне, радња ради са овлашћеним лицем – стручним пословођом (регистрован код АПР) и има запослена лица. Да ли предузетник мора да се одјави са ПИО (односно здравственог осигурања) или не, да ли му се тај период (ако се плаћа) рачуна у пензијски основ?

Одговор: Време проведено на одслужењу казне затвора ни у ком случају не може да се води као обављање самосталне делатности. Према томе, за то време сва права и обавезе

предузетника треба да мирују. После одслужења казне, ако пресудом није другачије одређено, предузетник може поново да се врати обављању своје делатности.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Потребна оставинска расправа

? М. Р., Београд: У браку са супругом сам била 42 године. Ја сам добила стан (43 квм) од своје фирме као носилац сталног права. На уговору о закупу стана били смо супруг и ја. Код откупа стана закључен је уговор о откупу са даваоцем стана на коришћење и са мном, који смо откупили и укњижили на моје име. Деце нисмо имали. За живота мог супруга направили смо тестамент, који је потписан својеручно, са два сведока и њиховим личним подацима, тако да у случају смрти једног од нас стан остаје другом. С обзиром на изложено, да ли треба провести оставински поступак, јер имовина – стан се води на мени.

Одговор: Да би се нека имовина и званично у службеним евиденцијама водила на Ваше име, потребно је покренути поступак оставинске расправе. До тада, без обзира на то што ту имовину користите само Ви, она се не води само на Вас јер се ради о имовини стеченој у

браку, па иако нема директних потомака могу се јавити наследници из другог наследног реда који могу да оспоравају власништво над половином имовине. Тестамент је само изражавање воље, али у оставинској расправи се она спроводи у дело.

Породична пензија

? М. Стојановић: Ради се о праву моје мајке, која је 1941. годиште, на добијање породичне пензије. Мој отац је до 1991. године радио у Хрватској, те смо после тога избегли у Нови Сад. Од 1992. до 2000. године радио је у Ини, затим у Беопетролу, и остварио је око осам година стажа у Републици Србији. У тренутку када је остваривао право на пензију нису били потписани споразуми између Хрватске и Србије везани за пензију, тако да отац није остварио никакву надокнаду из пензијског фонда Србије, односно пензију је остварио само у Хрватској за стаж од 31 године. Пре неколико година отац и мајка су се вратили у Хрватску у оквиру збрињавања избеглица, али је отац у међувремену умро. Мајка, која је већ у позним годинама, више не може да живи сама у Хрватској и преселиће се код мене у Нови Сад. Занима ме да ли она може уз одговарајуће папире да оствари право на породичну пензију за пензијски стаж који је мој отац остварио у Србији, односно за осам година? Ако је то могуће, којим институцијама и са којим документима треба да се обратим.

Одговор: Нема законске препреке да Ваша мајка оствари право на породичну пензију и у Републици Србији. Захтев може да поднесе и из Републике Хрватске, али ако се већ преселила у Србију, то може учинити и овде. С обзиром на то да ће живети са Вама у Новом Саду, може поднети захтев у Новом Саду, а осам

година стажа Вашег покојног оца је сасвим довољно за признавање права. То неће бити велика пензија, али довољно да би остварила право на здравствену заштиту у Републици Србији. Пензија ће се свакако одредити применом споразума о социјалном осигурању са Републиком Хрватском.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ РУСКОГ КОМПОЗИТОРА	ОКРАЈАК ОД ТРУПЦА ДРЕВЕТА	ЖИВОТИЊСКИ ПОРОД, ОКОТ	ГРАД У РУСИЈИ	ЈУНАК ДЕЛА ВИЉЕМА ШЕКСПИРА	ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ИТАЛИЈАНСКОГ КОМПОЗИТОРА
ГОВОР ЈЕДНОГ ЛИЦА							
ГЛИНЕНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ							
ЛУЧКИ РАДНИК						ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ КАРТАШКА ИГРА	
ИМЕ РАНИЈЕГ ГЛУМЦА ФЛИНА					СИМБОЛ ПЛАТИНЕ БУД, НАРАВ		
ЧАСОВНИК				ПРЕФИКС ЗА СТАРО ГОРКО, ОПОРО			
ТЕНИСКИ КЛУБ (СКР.)			ЧАС, МОМЕНТ ДЕО ВАГЕ				
ОЗНАКА ЗА МЕТАР		ФРАНЦ, РЕЖИСЕР ФРАНСОА НЕПЕР					
ПРЕ ОДРЕЂЕНОГ ВРЕМЕНА							
СИМБОЛ СУМПОРА		УСКОРО ЗАУСТАВИТИ СЕ					
ОСОВИНА (СКР.)			ВЕРАН ПРИВРЖЕН ТАКСА ЗА СКЕЛУ				
РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ (СКР.)				ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЖИРАРДО ФР. ПИСАЦ, ГИЈОМ			
ГАКАЊЕ					СКАНДИЈУМ НАША ПЛАНИНА		
ИМЕ ВОЈСКОВОЂЕ СТЕПАНО- ВИЋА						ОЗНАКА ШПАНИЈЕ ОТАЦ (СЛОВ.)	
ЈЕДИНИЦА ЕЛЕКТРИЧНЕ СНАГЕ							
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ПРИБОРИ ЗА РАД КРЕТЊА, ПОКРЕТ					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ДЕО АВИОНА ЧОКОТ ЛОЗЕ						ЛУКА У ФРАНЦУСКОЈ
СИТНИ ОТПАДАК СЕНА						ПРВО СЛОВО СИМБОЛ СЕЛЕНА	
ИМЕ РЕЖИСЕРА КЛЕРА					СВЕТИ (СКР.) ОЗНАКА ТОНЕ		
АТЛЕТСКИ СУДИЈА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: а, паб, з, чарлама, рибњак, навести, аперкат, риста, и, енцо, ст, д, имати, ба, овас, оперете, детаљи, алев, ра, варилац, ат, јети, цијанид, ва, д, и, б, мулат, азалеје, сорорат

Брана Никוליћ

Мисаоне направе

Сећања на људске потребе у нама још живе.

Неки криминалци су били неопрезни – ухватила их је промаја.

Место у старачком дому срећници наследе од родитеља.

Кукурикање је знак да од свитања нема ништа.

Подизали смо му споменике све док је народ желео да их руши.

Време ће показати да историја са сигурношћу не може да одговори ни на једно питање.

Добро пролазно време имали смо још на старту.

Нема сумње која не може бити компензована ваљаним политичким обећањем.

Не могу да се сетим када сам имала сјајно памћење.

Ми смо на репу каравана. Не чујемо да ли пси лају.

Правом сатиричару је јасно да ће његово писање заувек остати мртво слово на хартији.

Вукосава Денчић

Миленко Костановић

Да ли сте знали ...

– да десет земаља у свету има валуту са именом динар? Поред Србије, динар се као званична валута користи у Алжиру, Бахреину, Ираку, Јордану, Кувајту, Либији, Судану, Тунису и Македонији.

– да историја динара почиње са римским сребрним новцем, денаријусом, из трећег века п. н. е. по коме су и све

наведене валуте добиле име?

– да је најстарија оригинална новчаница пронађена до сада заправо фрагмент новчанице издате за време кинеског цара Хиао Тсунга, негде између 1165. и 1174. године? На овој новчаници се види и колика је њена вредност, односно коју количину кованица она замењује.

– да је најранији папирни новац у Европи штампан у Шведској, 1601. године?

– да се „српски динар“ први пут спомиње у архивским документима с краја 1214. године, у време Стефана Првовенчаног? Од тог времена, све до пада Деспотовине, 1459. године,

динар су ковали готово сви српски владари.

– да су, по решењу кнеза Михаила Обреновића, 1868. године исковане нове српске монете од легуре бакра, у апоенима од 1, 5, и 10 пара? Нова новчана јединица, динар, искована је у сребру 1875. године.

– да је најстарија банка на свету која и данас ради италијанска „Банка Монте деи Паски ди Сијена“ (БМПС), основана још 1472. године у Сијени?

– да је прва кредитна картица издата 1950. године? Те године је Френк Мекнамара основао Дајнерс клуб – прву независну компанију за кредитне картице у свету, а предности оваквог начина пословања брзо су уочене па је 1951. Дајнерс клуб већ имао 420.000 чланова.

– да је Аустралија 1988. године издала прву полимер, тј. „пластичну“ новчаницу? Ове новчанице не само да имају дужи век од папирних, већ их је готово немогуће фалсификовати без скупе и специјалне опреме. Око 35 земаља у свету користи аустралијску технологију за неке или за све своје новчанице.

Молим за реч

Кад најављују тропски талас, метеоролози мисле на тропске врућине, а економисти да је Србија тропа.

Ако је тачно да Србија одумире, онда су пензионери авангарда.

Коначно нам је кренуло. Пробили смо дно.

Обустављен је увоз чачкалица. Више нема шта да се набоде.

Дивно сам се провео на одмору. Ко би рекао да је од тада прошло већ 30 година.

Од пензије се може лепо живети. Ако не верујете, питајте пензионере у Немачкој и Швајцарској.

Почело је сузбијање комараца. То је прва фаза борбе против корупције.

Дејан Патаковић

(Х)уморне мисли

Добро је што нам нова власт не обећава нова брда и долине – рељеф наше домовине остаће исти.

Тајна што смо најбољи на свету је кратка и јасна – такви смо рођени!

Светска криза ће ускоро престати – наши врхунски стручњаци одлазе у свет чим дипломирају.

Ко има оптимистичке наочари, одговарају му све диоптрије.

На Олимпијади нисмо учествовали у фудбалу и кошарци. То су старомодни спортови.

Поскупеће пшенични хлеб – подбацио је кукуруз, а пшеница и кукуруз су сродне биљке.

Доста је било ситнежа, ове године постигао сам крупне резултате. Са малина и купина прешао сам на тикве и бундеве.

Пре секирације око набавке зимнице уживајте у раскошним бојама јесени. Шуме и поља пријају а не гоје.

Ако немате пара за туршију, укиселите купус. И он лепо иде и уз иће и уз пиће.

Витомир Теофиловић